

A GPS-től a GNSS-ig

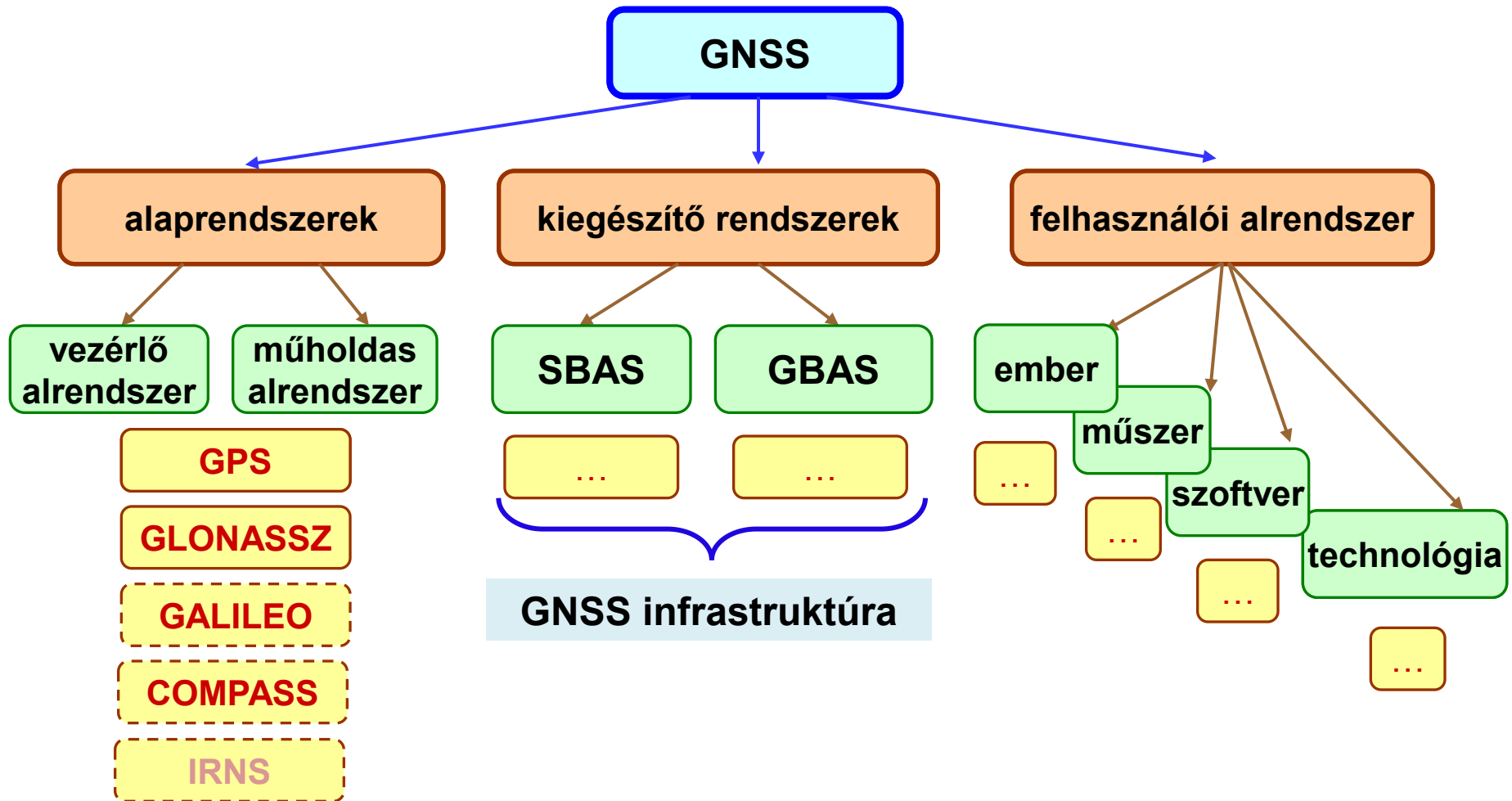
- negyedszázados a műholdas helymeghatározás hazánkban

Dr. Busics György
Óbudai Egyetem
Alba Regia Műszaki Kar
Geoinformatikai Intézet

Mi változott 25 év alatt?

- a **GNSS alaprendszerekben**
(GPS, Glonassz, Galileo...)
- a **GNSS infrastruktúrában**
(GNSS hálózatokban)
- a **technológiában**
(statikustól a hálózati RTK-ig)
- az **alkalmazásokban**
(amelyek burjánoznak)

GPS vagy GNSS?

GNSS alaprendszerek

Az 1990-es évek elején

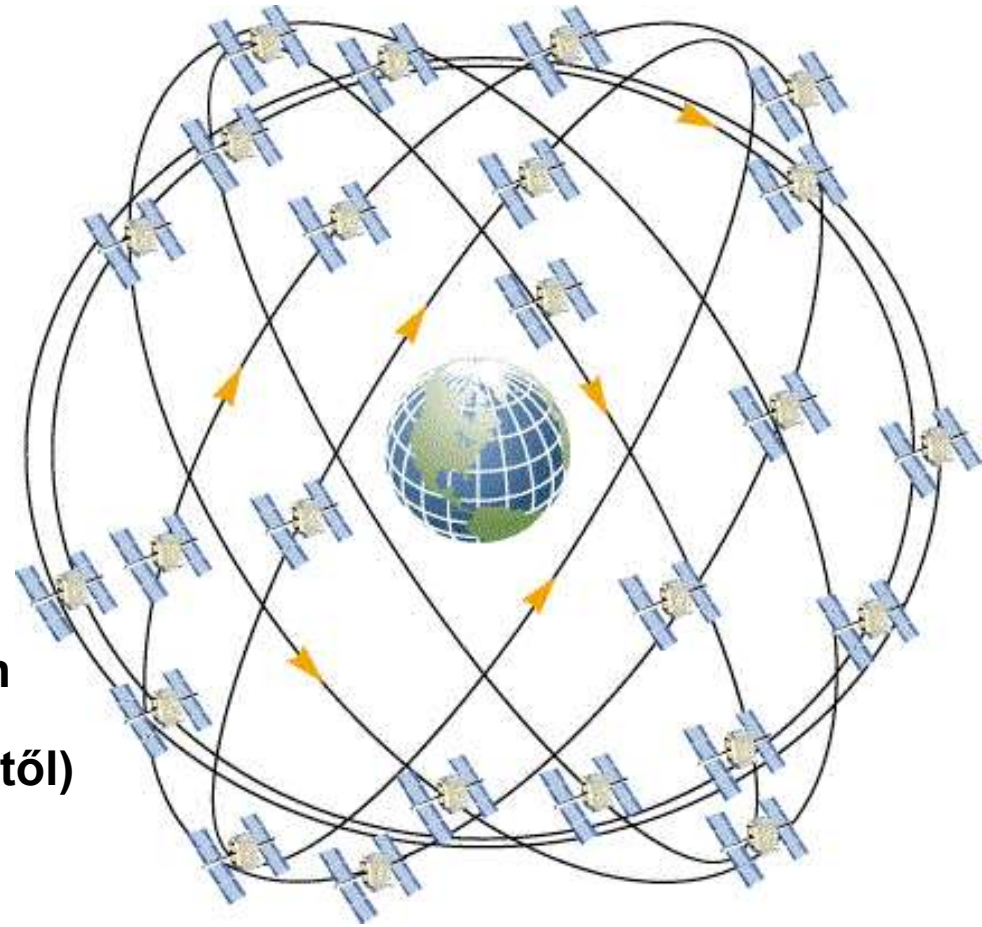
- Csak GPS

Jelenleg

- GPS
- Glonassz
- (Galileo)
- (Beidou)

Az amerikai **GPS** kezdetben

- 6 műholdpálya
- 24 (6×4) db műhold alapkiépítésben
- 20182 km-es magasság (földfelszíntől)
- 55°-os pályahajlás
- 12 órás keringési idő
- Holdanként eltérő kód (C/A, P), két fix frekvencia (L1, L2)

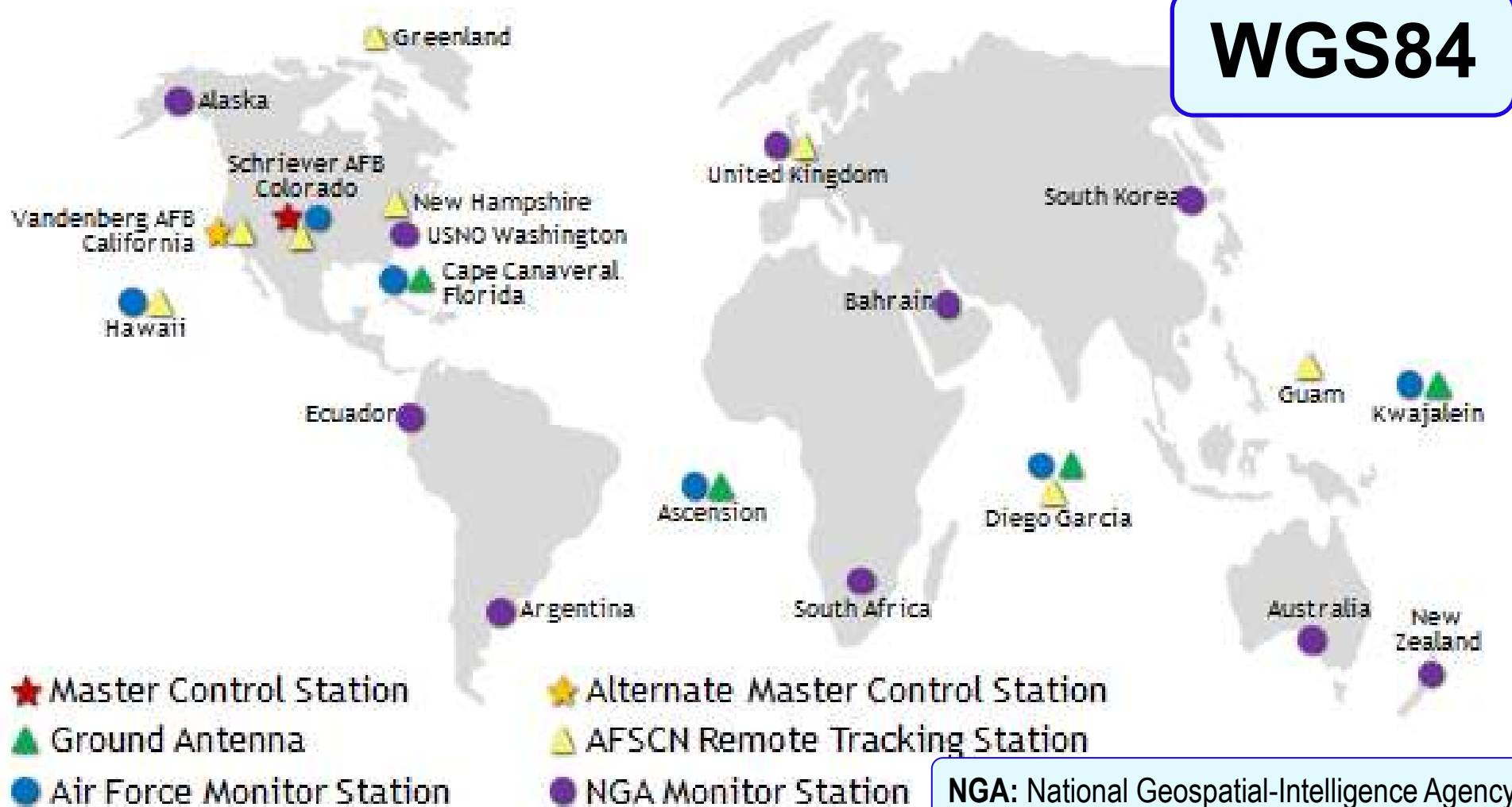
L1=1575,42 MHz ($\lambda \sim 19\text{cm}$)

L2=1227,60 MHz ($\lambda \sim 24\text{cm}$)

GPS

A GPS vezérlő alrendszere

WGS84

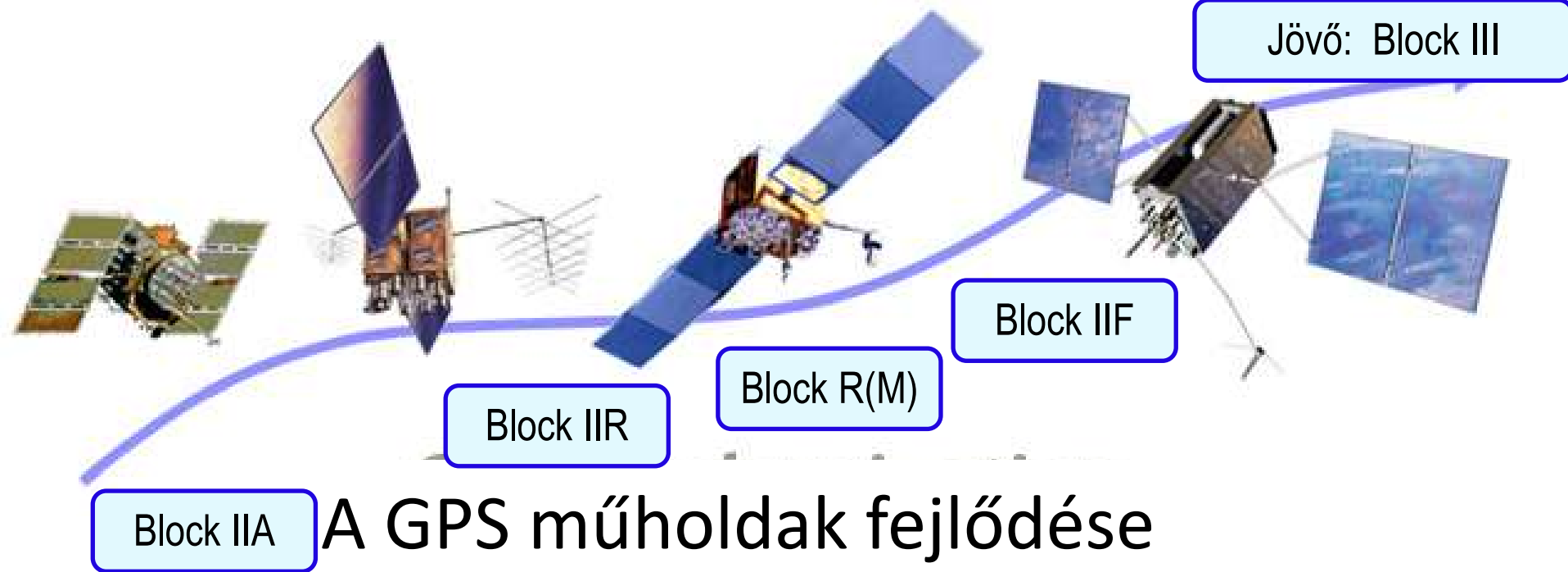
Változott: a G730., G873., G1150., G1674. GPS-héten

1994

1997

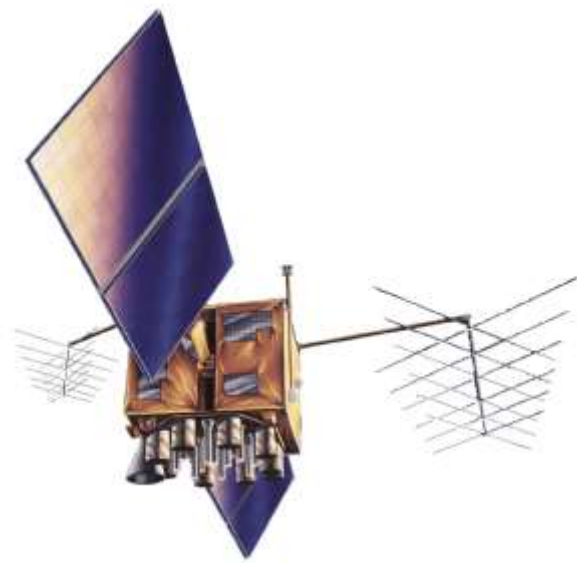
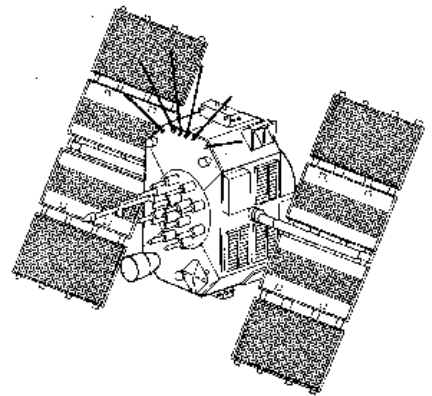
2001

2005

Block II

Block I

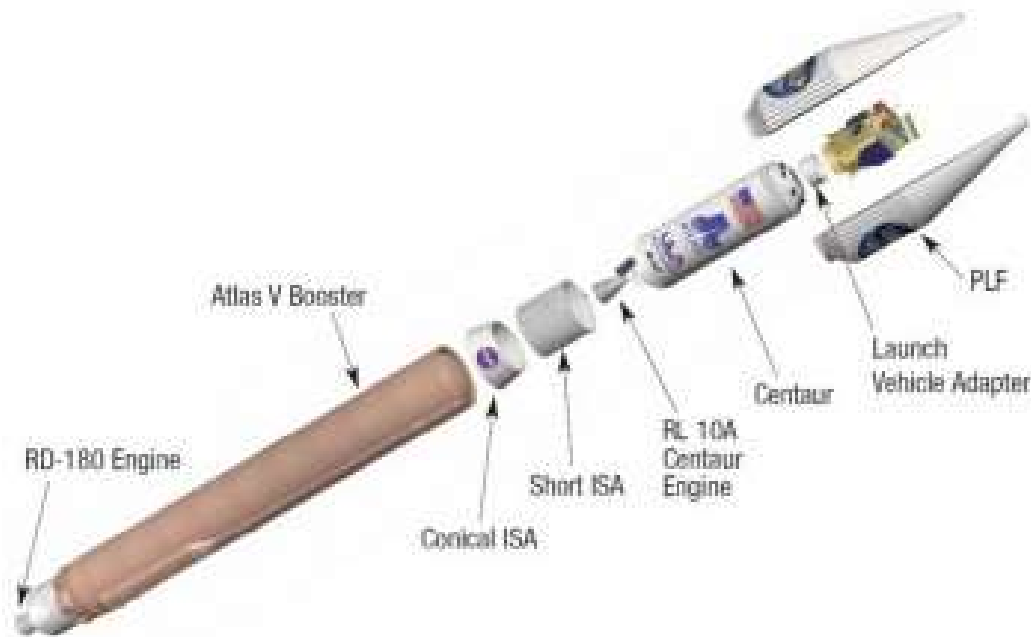
GPS-holdak 2016. március 15-én

Block IIA	Block IIR	Block IIR(M)	Block IIF	Block III
jelenleg: 0	jelenleg: 12	jelenleg: 7	jelenleg: 12	Jelenleg: -
C/A kód L1 frekvencián	C/A kód L1 frekvencián	C/A kód L2-n is (L2C)	mint IIR(M) típusnál	mint IIF típusnál
P kód L1-en és L2-ön	P kód L1-en és L2-ön	M (military) kód	mint IIR(M) típusnál	mint IIF típusnál
			új (3.) jel: L5 új atomóra	új (4.) jel: L1C kereső-mentő szolgálat SA megszűnik
fellövés: 1990-1997	fellövés: 1997-2004	fellövés: 2005-2009	fellövés: 2010-től	fellövés: 2016-tól
élettartam: 7,5 év	élettartam: 7,5 év	élettartam: 7,5 év	élettartam: 12 év	élettartam: 15 év

Befejeződött a Block IIF holdak fellövése

Legutóbbi és közelebbi GPS műhold fellövés

GPS Block IIF-12 (SVN70):
2016. február 5., Cape Canaveral
Felváltja az 1990-ben fellőtt SVN23 holdat

Jön a Block III típusú holdak generációja

SA (*Selective Availability*) kikapcsolása

Élt 10 évet (1990-2000)

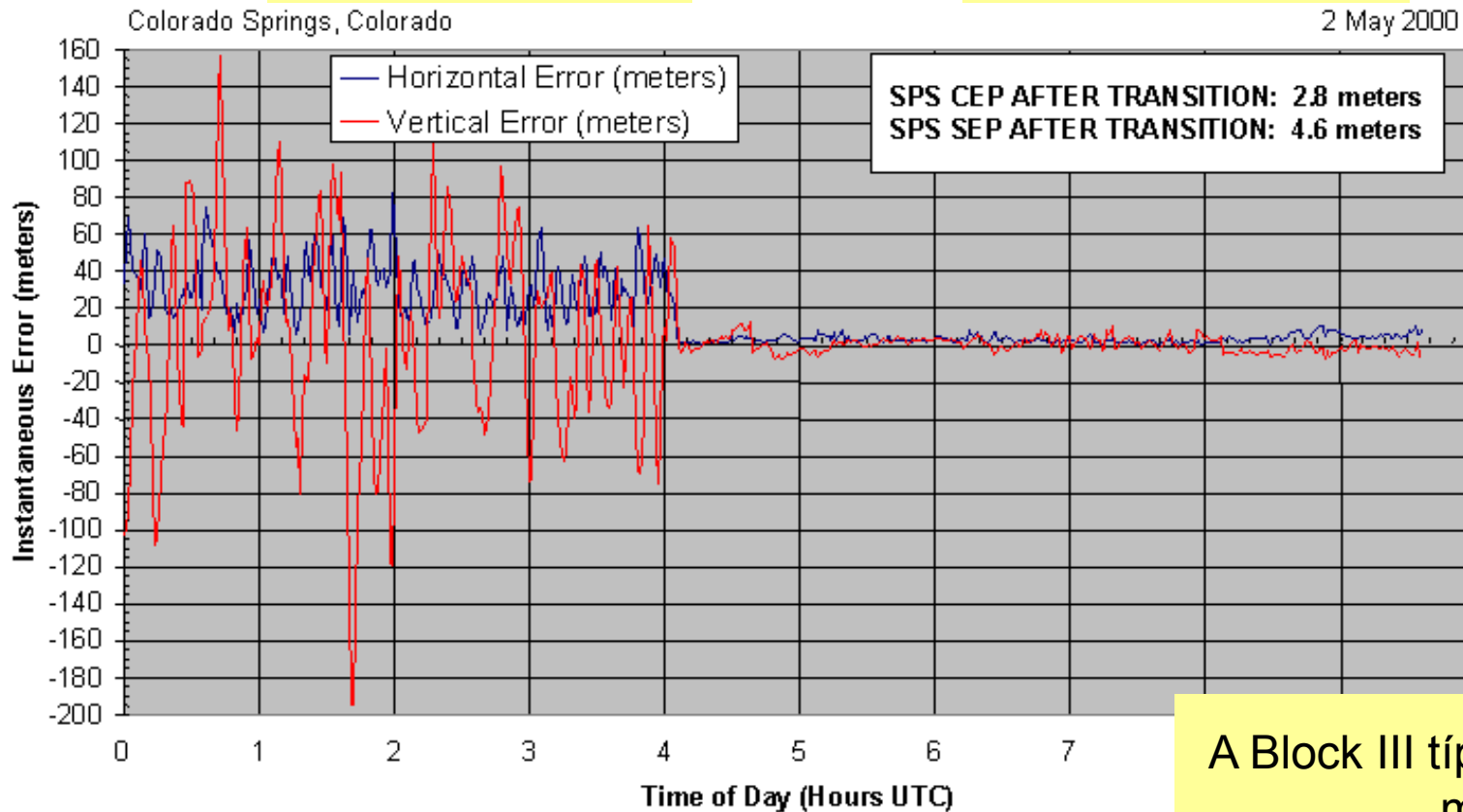

SA Transition -- 2 May 2000

~100 méter

~5-10 méter

A Block III típusú holdaknál már nem lesz...

Az orosz Glonassz

Glonass

- 3 műholdpálya
- 24 (3×8) műhold alapkiépítésben
- 19100 km-es magasság
- 64,8°-os pályahajlás
- 11 ó 15 perces keringési idő
- Holdanként eltérő frekvencia, azonos kód

$$L1 = 1602\text{MHz} + 0,5625n \quad (n=1,2,3\dots)$$

PZ90 vonatkoztatási rendszer
(*Parametri Zemlji*)

Rendszeridő: moszkvai UTC idő

A Glonassz vezérlő alrendszere

PZ 90

Reference stations (2008):

1. Moscow (Mendeleevo)
2. Pulkovo
3. Kislovodsk
4. Norilsk
5. Irkutsk
6. Petropavlovsk-Kamchatka
7. Khabarovsk
8. Novosibirsk
9. Gelenzhik

Reference stations (further development):

10. Tiksi
11. Bilibino
12. Magadan
13. Yuzhno-Sakhalinsk
14. Yakutsk
15. Vladivostok
16. Sverdlovsk
17. Lovozero
18. Voronezh
19. Pechery

First part of SDCM reference stations network was put into the test operation in 2007

Σ 19

Változott a követőállomások száma, koordinátája

Glonassz-holdak

Glonass	Glonass M	Glonass K1	Glonass K2
összesen: 81	összesen: 39		
3-féle jel: L1SF, L2SF, L1OF	4-féle jel: L1SF, L2SF, L1OF, L2OF	Mint M-nél + L3OC	Mint M-nél + L1OC, L1SC, L2SC
Óra-stabilitás: 5×10^{-13}	Óra-stabilitás: 1×10^{-13}	Óra-stabilitás: 5×10^{-14}	Óra-stabilitás: 1×10^{-14}
		Kereső- mentő szolgáltatás	Kereső- mentő szolgáltatás
fellövés: 1982-től	fellövés: 2003-tól	fellövés: 2011-től	fellövés: 2013-2014
élettartam: 3-4 év	élettartam: 7 év	élettartam: 10 év	élettartam: 10 év

Глонассз műholdak 2016. márc. 15-én

Состав группировки КНС ГЛОНАСС на 15.03.2016г.

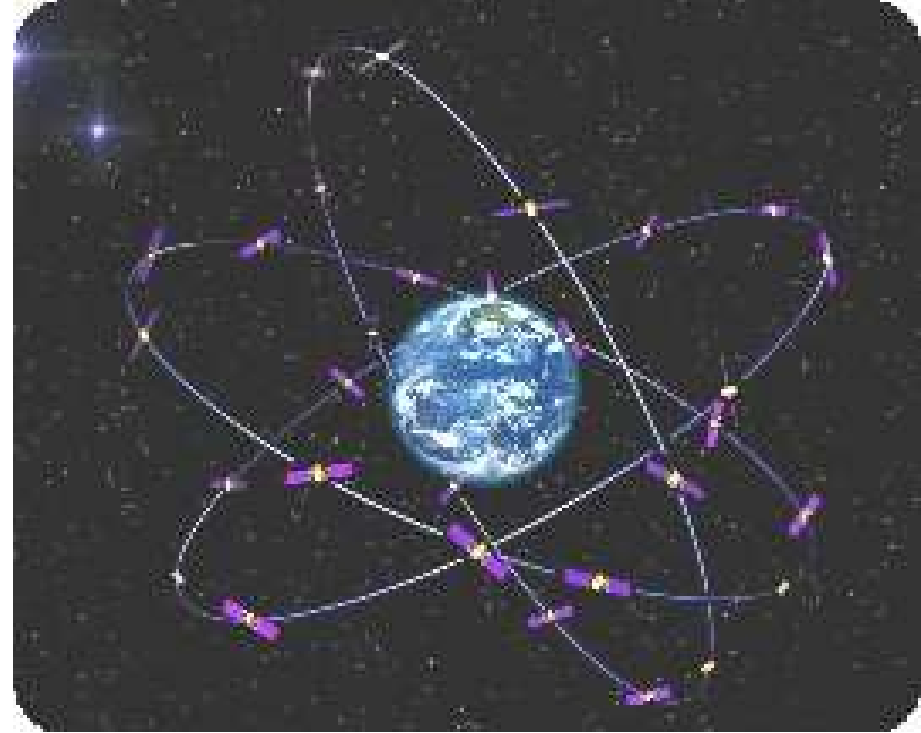
Всего в составе ОГ ГЛОНАСС	28 КА
Используются по целевому назначению	23 КА
На этапе ввода в систему	-
Временно выведены на техобслуживание	1 КА
На исследовании Главного конструктора	2 КА
Орбитальный резерв	1 КА
На этапе летных испытаний	1 КА

GLONASS constellation status, 15.03.2016

Total satellites in constellation	28 SC
Operational	23 SC
In commissioning phase	-
In maintenance	1 SC
Under check by the Satellite Prime Contractor	2 SC
Spares	1 SC
In flight tests phase	1 SC

Az európai Galileo

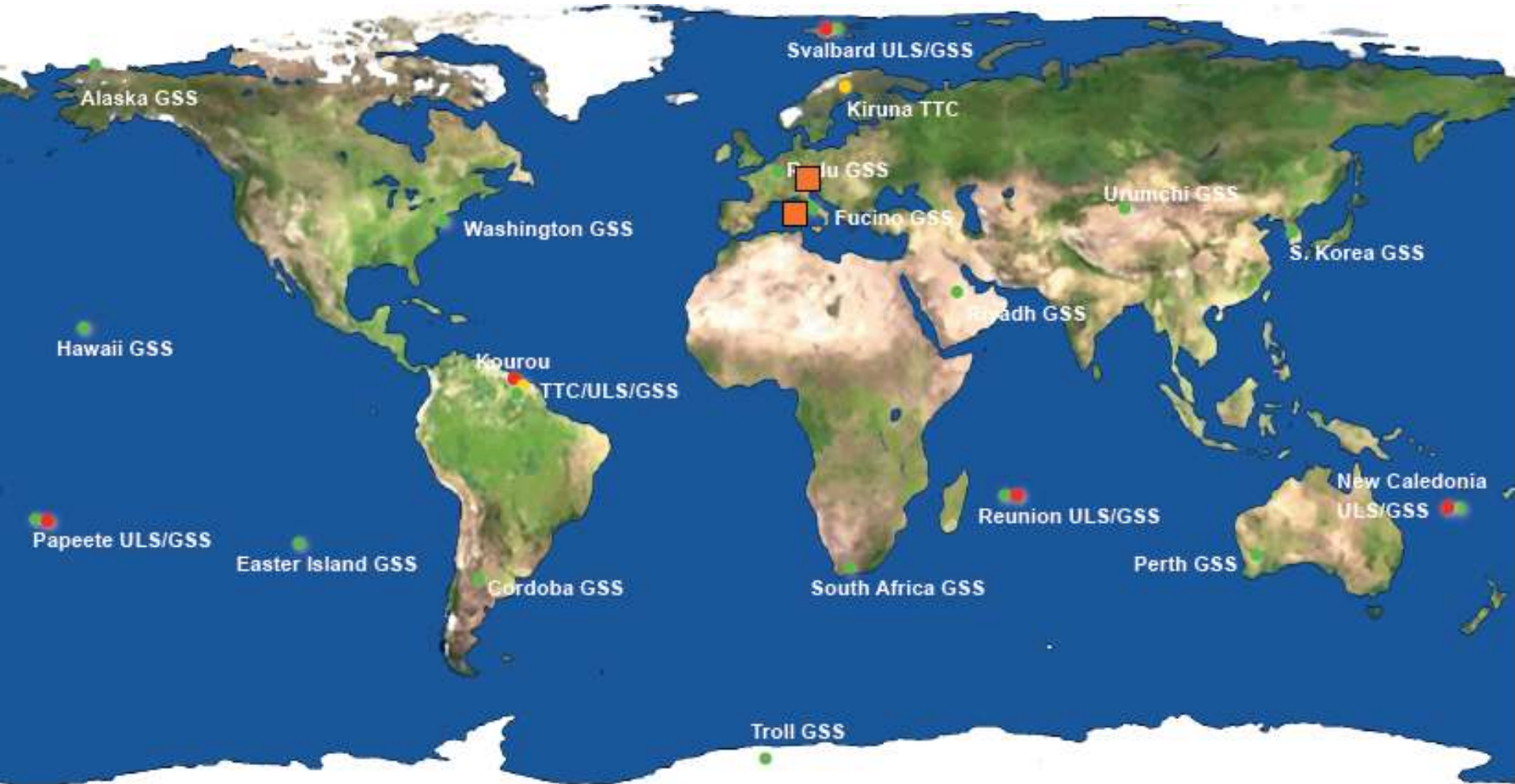
- 3 műholdpálya
- 30 ($3 \times (9+1)$) db műhold alapkiépítésben
- 23222 km-es pályamagasság
- 56°-os pályahajlás
- 14 órás keringési idő
- 2002-es terv: 2008-ban kész rendszer
- 2011-es terv: 18 hold 2014 végére
- 2013-as terv: 30 hold 2019 végére

Galileo

ITRFyy vonatkoztatási rendszer

Nemzetközi atomidő

A Galileo vezérlő alrendszere

- Sensor Stations
- Up-Link stations
- TT&C stations
- Control Centres

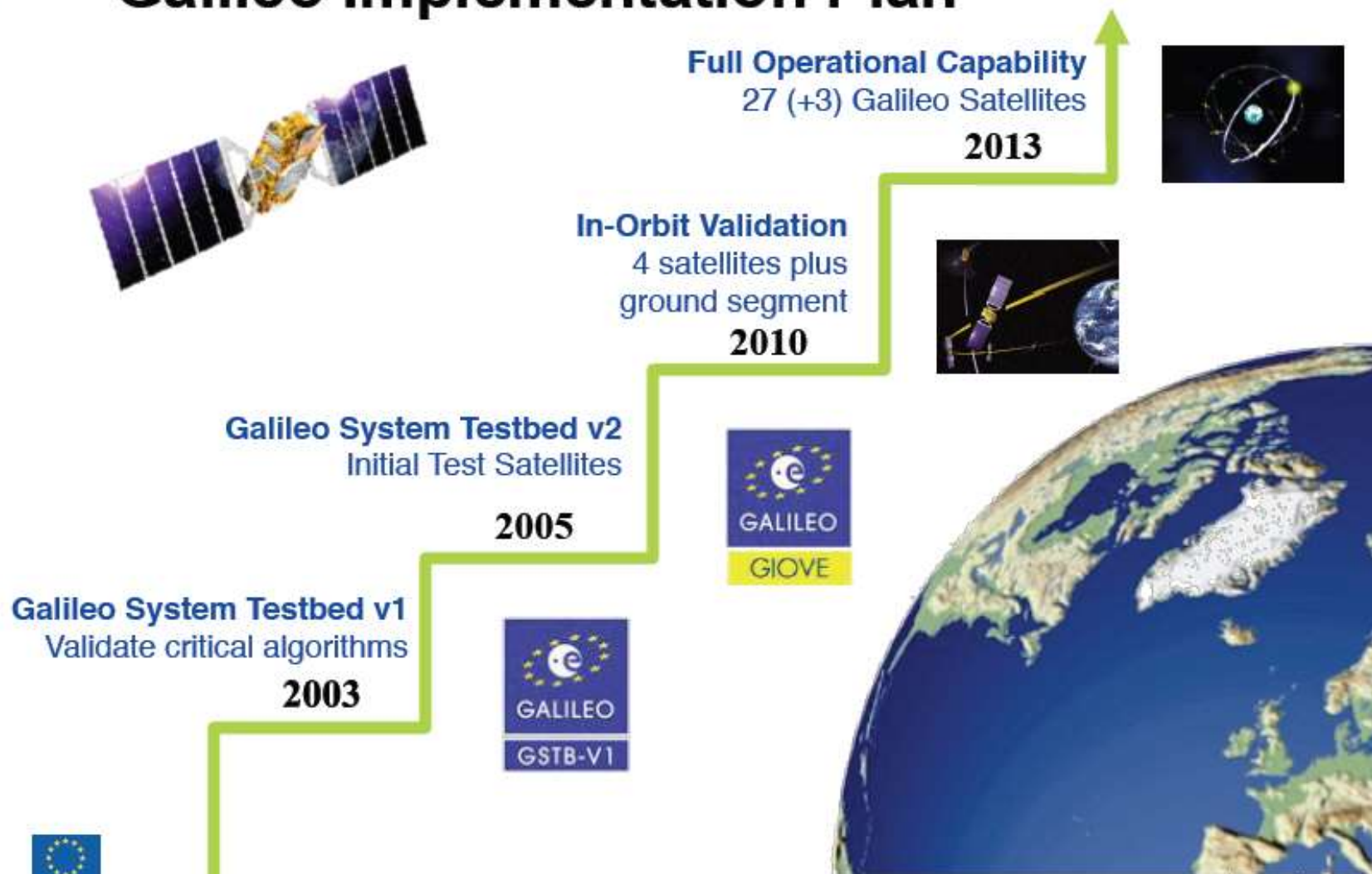
3rd Meeting of ICG – Dec. 8, 2008

GTRS-ITRFyy

GTRS: Galileo Terrestrial Reference System

Terv 2008-ból...

Galileo Implementation Plan

2005. dec. 28.: az első kísérleti Galileo műhold fellövése

Bajkonurból,
Szojuz hordozórakétával

GIOVE: Galileo In Orbit Validation Element

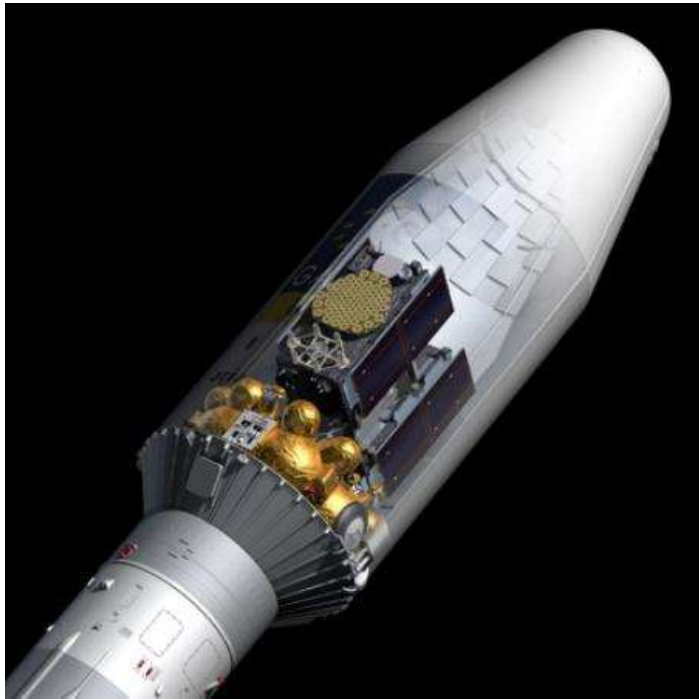
Pályamagasság: 23260 km

Pályahajlás: 56°

2011. október 21.: az első két Galileo műhold indítása

Kouru,
Francia
Guyana

IOV: In-Orbit-Validation (próba­fázis)

2012. október 12.: a 3. és 4. Galileo műhold fellövése

(próba fázis vége)

*Két Galileo műhold a Szojuz-2-1b hordozórakéta 4,1 m-es átmérőjű orrkúpjában. Az orrkúp a Fregat-MT rakéta-végfokozat tetején a startot követő 3,5 perccel vált le.
(Fantáziakép: ESA)*

2013-as események

- Hollandiában tesztelik az első új típusú (FOC) műholdat (*Full Operational Capability, FOC*)
- Két új követőállomás létesült Európa déli és északi részén, amelyek a kereső-mentő szolgáltatást is támogatják

Maspalomas, Kanári szg.

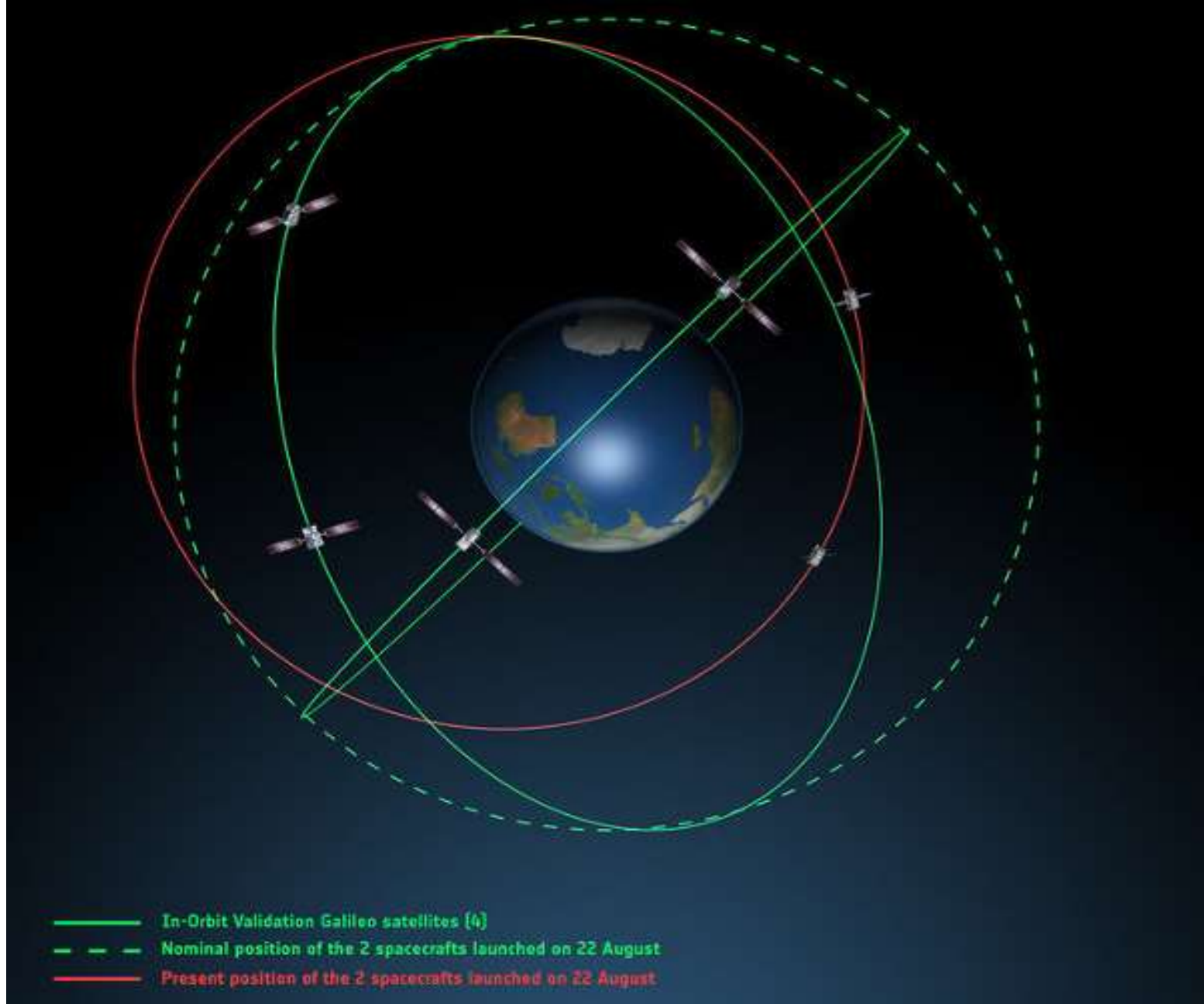
Svalbard, Spitzbergák

- 2014. aug. 23: rossz pályán a műholdak, a földközeli pont csak 13700 km, pályahajlás 49,8 fok...
- Ok: a pályamódosításért felelős fuvókában megfagyott a hajtóanyag (hidrazin), mert túl közel volt hozzá egy folyékony héliumot szállító vezeték...

2015-ben 3 alkalommal (márc., szept., dec.) 6 hold került pályára

Galileo műholdak 2016. márc. 15-én

No.	Satellite	SV ID	Slot	Semi-Major Axis (km)	Launch Date	Inclination (deg)
1.	GSAT0101	11	B05	29599.8	21.10.2011	56
2.	GSAT0102	12	B06	29599.8	21.10.2011	56
3.	GSAT0103	19	C04	29599.8	12.10.2012	56
nem 4.	 GSAT0104	20	C05	29599.8	12.10.2012	56
(Az 5. és 6. műhold nem a tervezett pályára került) 						
7.	GSAT0203	26	B08	29599.8	27.03.2015	56
8.	GSAT0204	22	B03	29599.8	27.03.2015	56
9.	GSAT0205	24	A08	29599.8	11.09.2015	56
10.	GSAT0206	30	A05	29599.8	11.09.2015	56
11.	GSAT0207	08	C02	29599.8	17.12.2015	56
12.	GSAT0208	09	C07	29599.8	17.12.2015	56

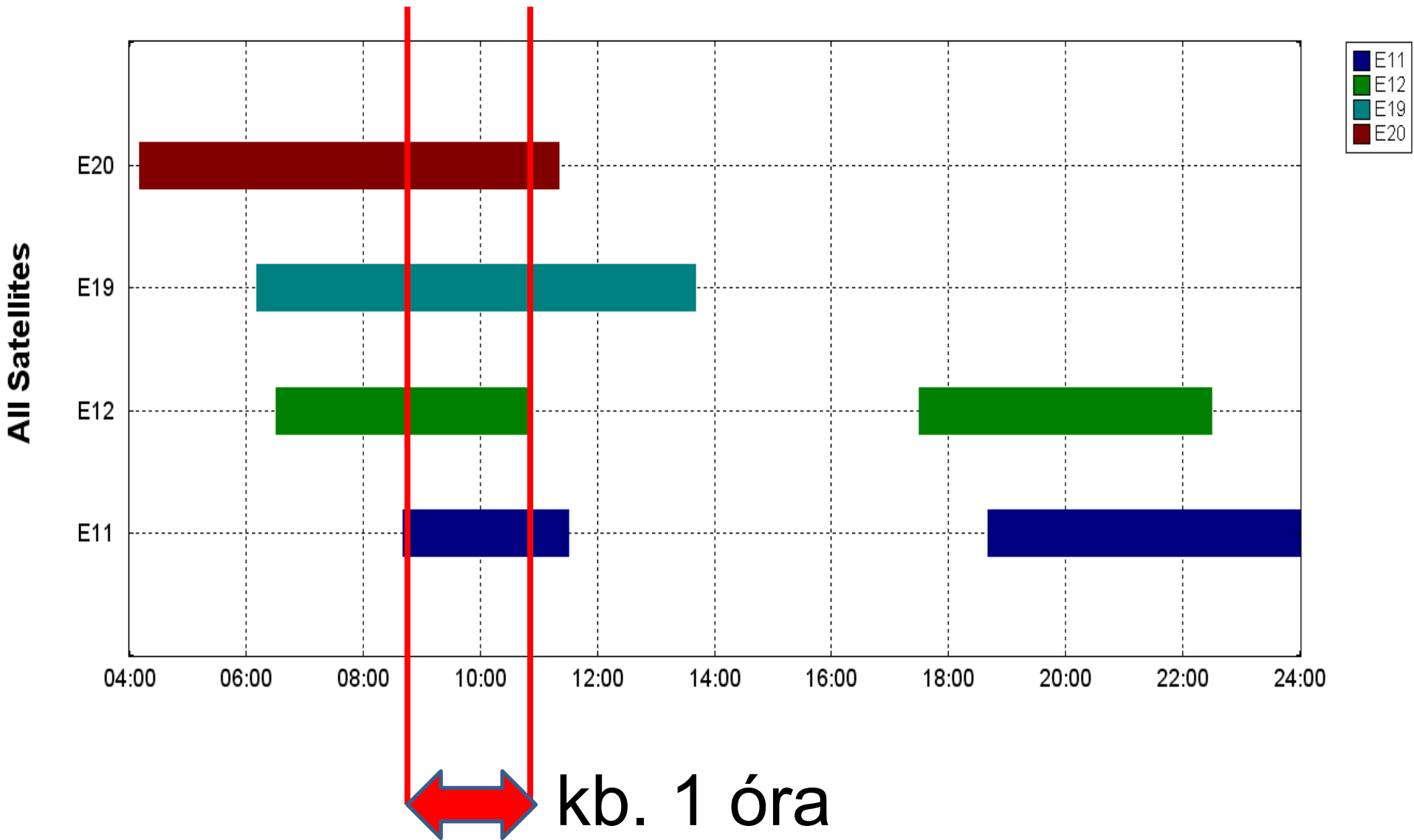
Legutóbbi és közelebbi Galileo műhold fellövés

*Galileo 11, 12:
2015. december 17., Kourou*

*Jön: Galileo 13, 14., 2016. május (Szojuz rakétával)
Galileo 15, 16, 17, 18., 2016. ősz (Ariane-5 rakétával)*

Galileo holdak láthatósága 2014. március 19-én Székesfehérváron

Az első pozíció tisztán Galileo holdakkal, nálunk

Display Name: Receiver 31
Receiver Id: 94EP5019VL251EAG26707LUP86
Vendor: IAGAD GNSS
Serial Number: 96029
Firmware Version: 3.5.5 Mar 03 2014
Board Version: T80LAMP1_8
Model: T80LAMP1
UpTime: 0600627e136
Memory: 127.99 KB / 257.22 MB
Position: 47°11'19.07"N 18°25'7.85"E H:170.54m

Reports >
 Actions >

Measurements | Sky plot | Spectrums | Data Store | Orientation | Options | Assistance

Some stand-alone coordinates from 4 Galileo satellites:

receiver time	track time	latitude	longitude	error in North (meter)	error in East (meter)
08:10:20	0:16:05	47-11-19.0586	18-25-07.8624	+1.04	-0.35
08:15:26	0:21:11	47-11-19.0943	18-25-07.8766	-0.06	-0.64
08:18:17	0:24:02	47-11-19.0536	18-25-07.8884	+1.19	-0.89
08:22:00	0:27:45	47-11-19.0874	18-25-07.8483	+0.15	-0.05

GNSS infrastruktúra

Az 1990-es évek elején

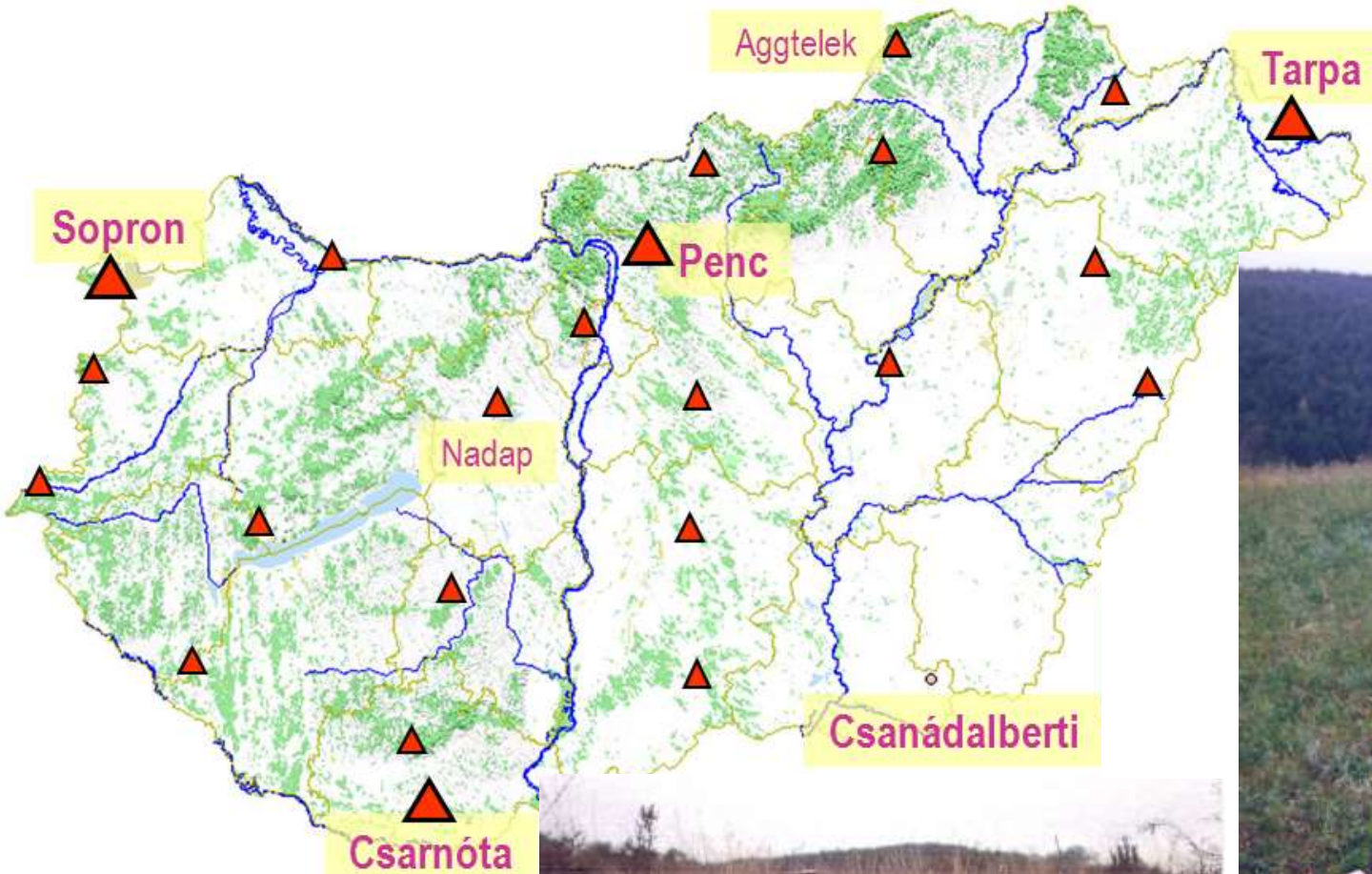
- Csak kerethálózat

Jelenleg

- Több aktív hálózat

1991: a GPS kerethálózat első mérése

24 pont

1991: Nadap

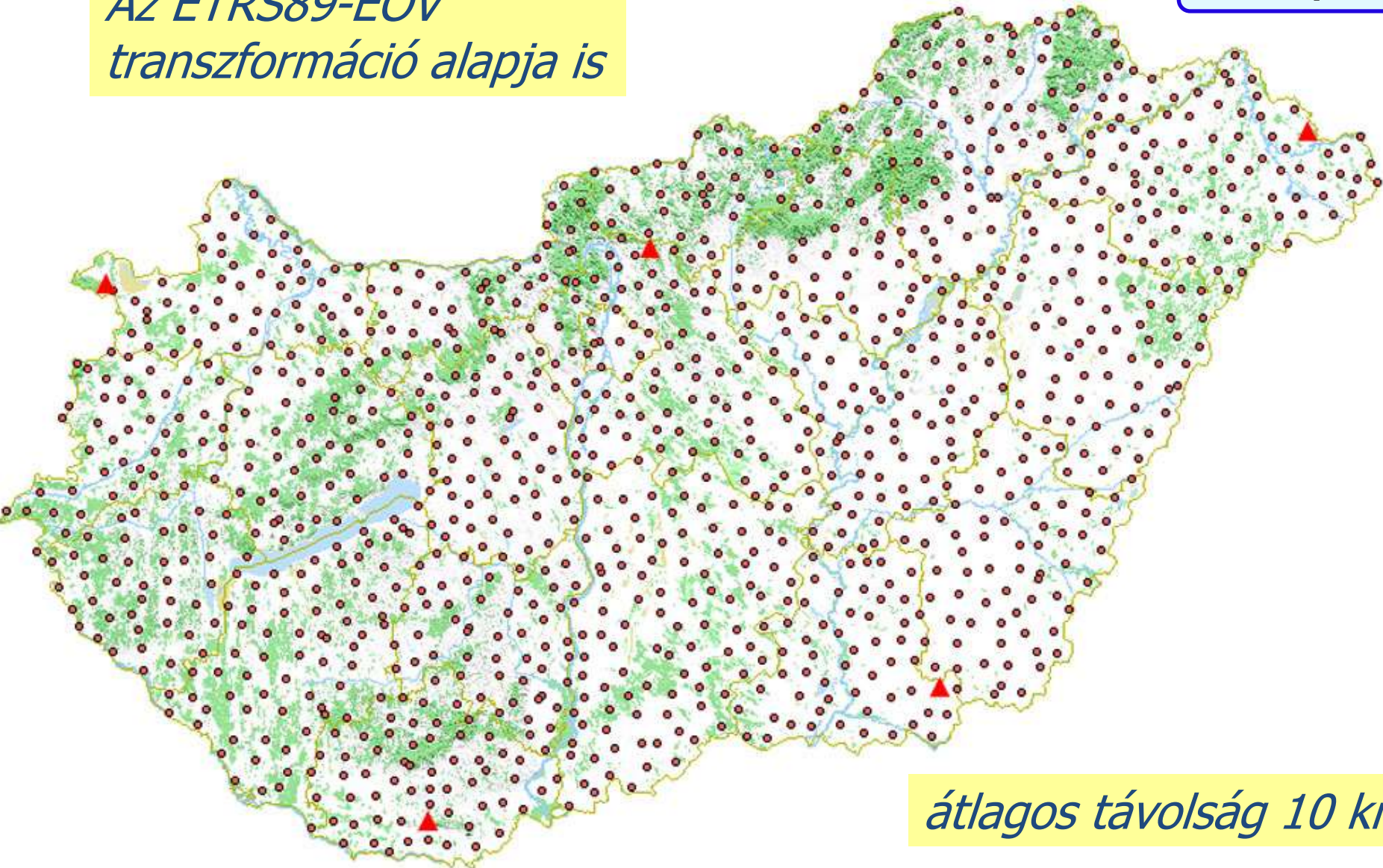
*Magyar GPS
Geodinamikai
Hálózat is*

1991: Aggtelek

1995-98: országos GPS hálózat (OGPSH)

*Az ETRS89-EOV
transzformáció alapja is*

1153 pont

átlagos távolság 10 km

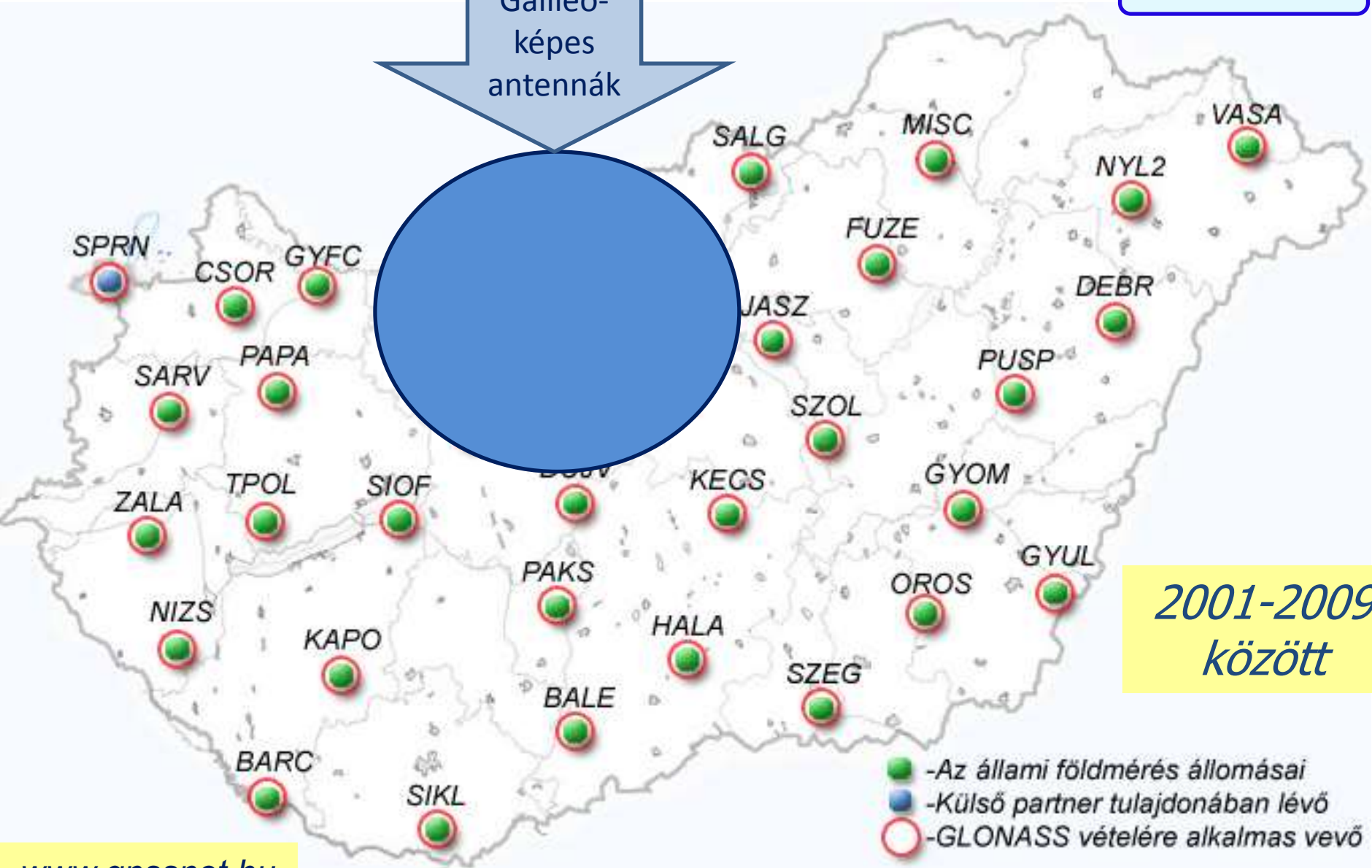
A magyar aktív GNSS hálózat kezdeti kiépítése (2005)

A magyar aktív GNSS hálózat (belföldi állomások)

36 állomás

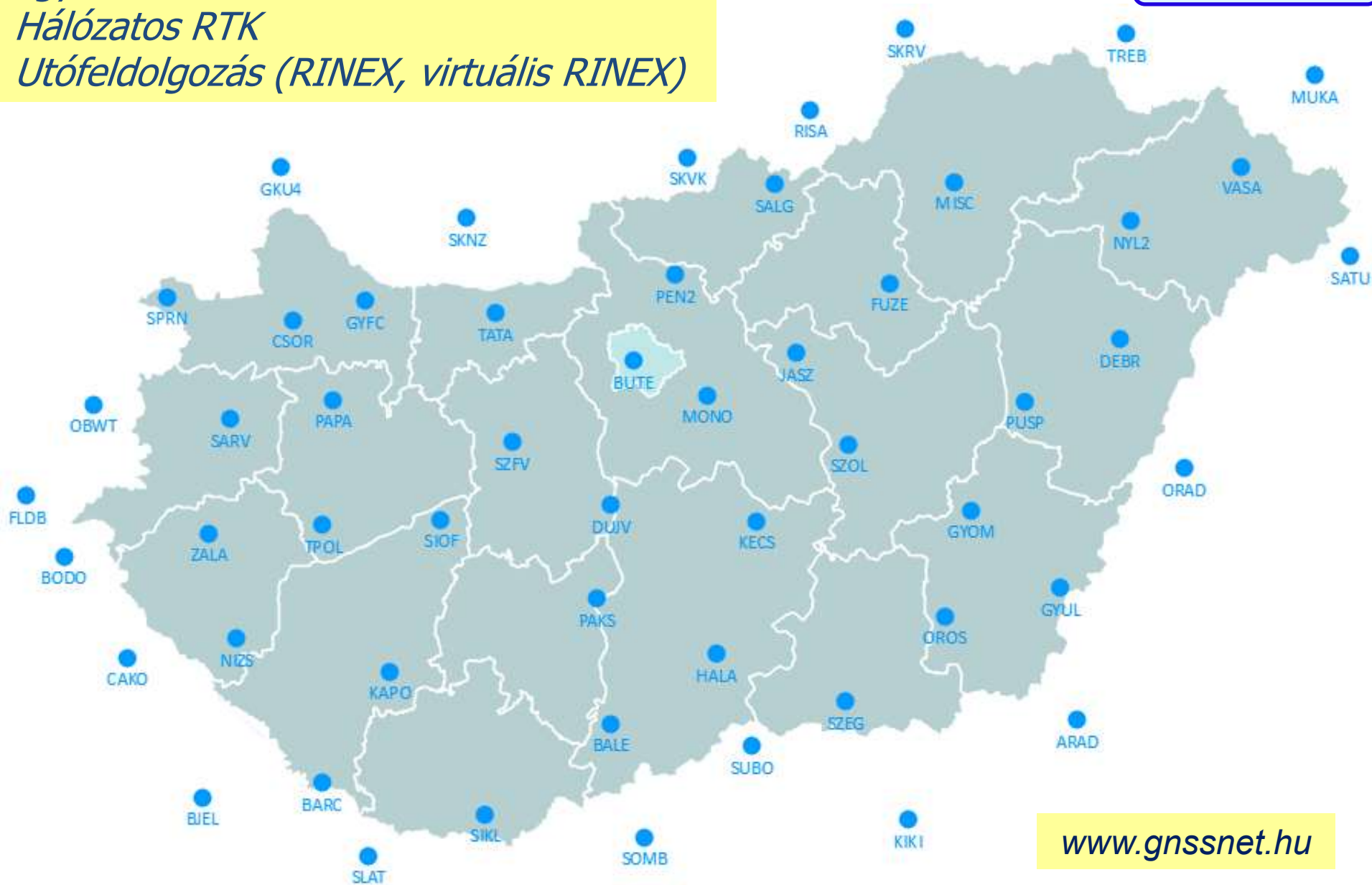
Galileo-
képes
antennák

A magyar aktív GNSS hálózat (összes állomás)

Egybázisos RTK
Hálózatos RTK
Utófeldolgozás (RINEX, virtuális RINEX)

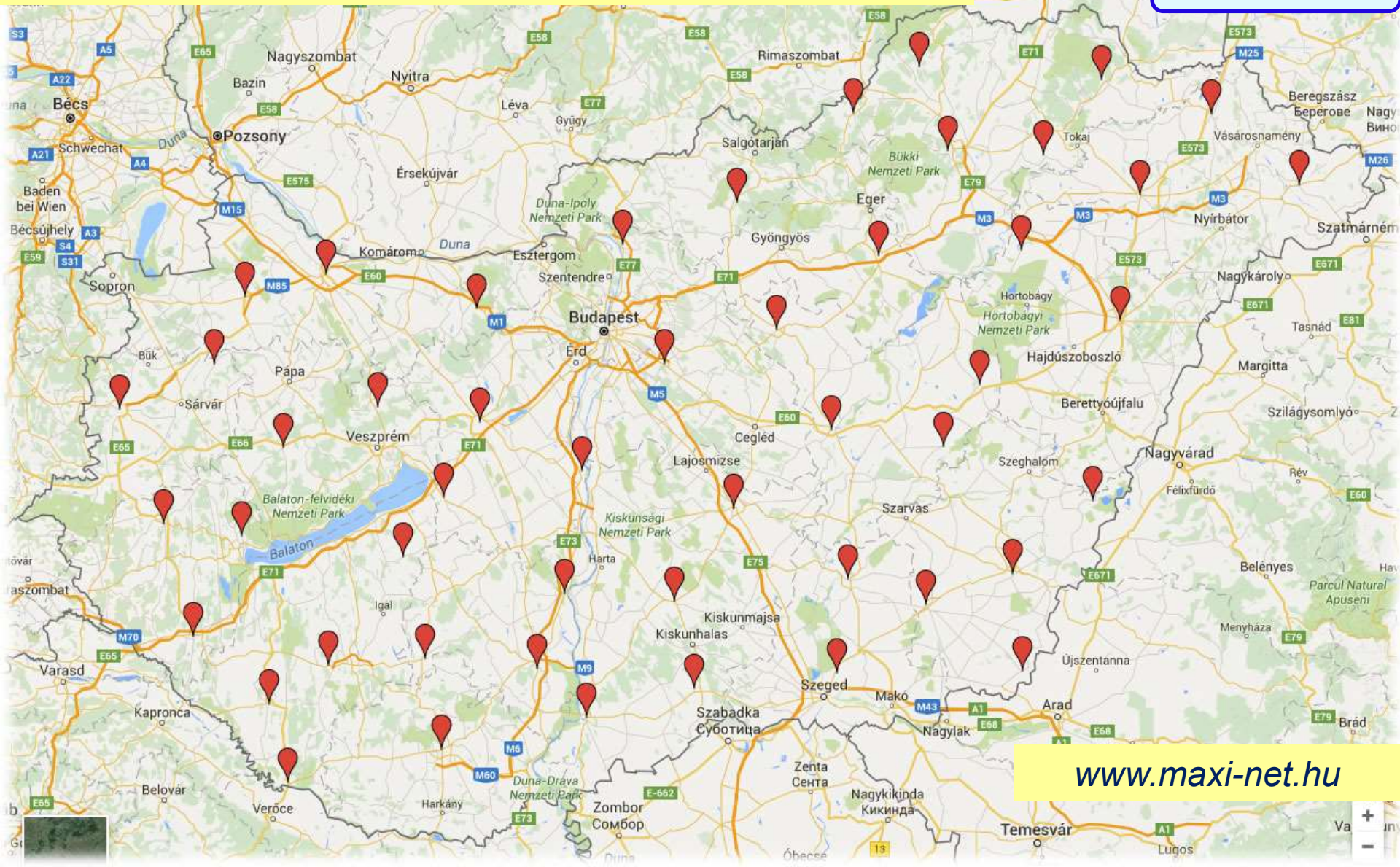
56 állomás

A mAXI-NET (GEODÉTA-NET) permanens hálózat

Egybázisos RTK (elsősorban az agráriumnak)

50 állomás

www.maxi-net.hu

GNSS technológiák

Az 1990-es évek elején

- Statikus mérés

Jelenleg

- Hálózati RTK
- Egybázisos RTK
- (Hagyományos RTK)
- (Statikus)

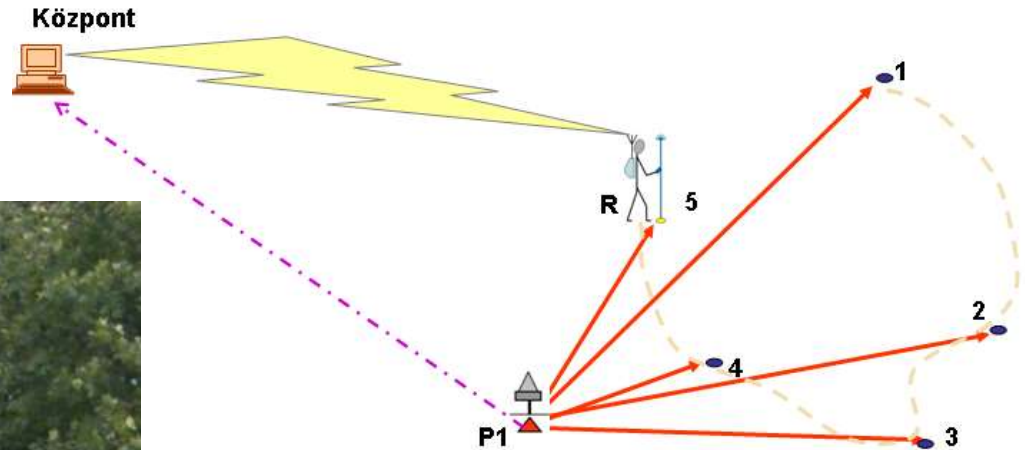
25 éve: statikus mérések

Kezdetben 1 órás mérési időtartam

Később: gyors statikus mérés (15-30 perc)

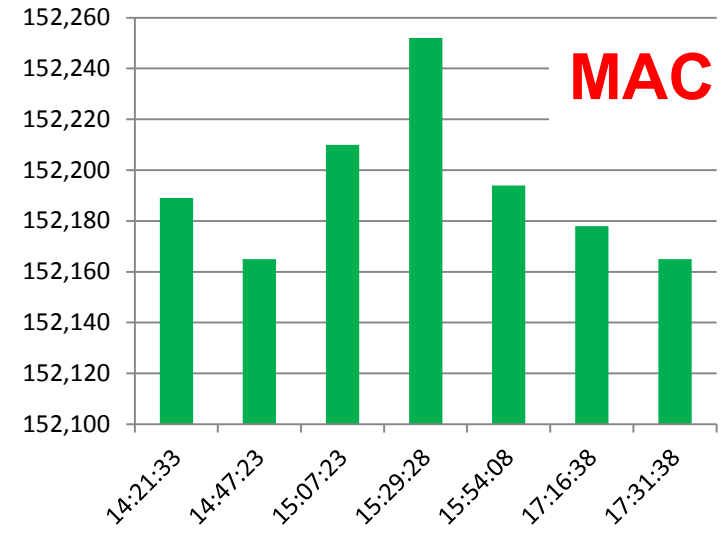
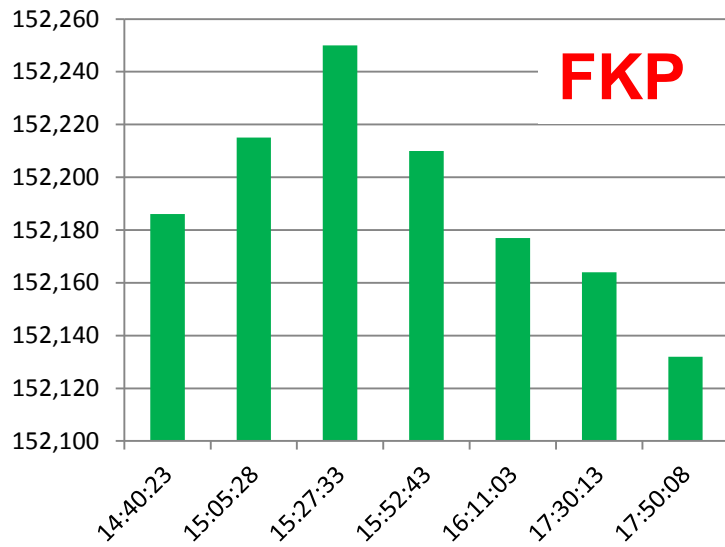

Ma: hálózati RTK

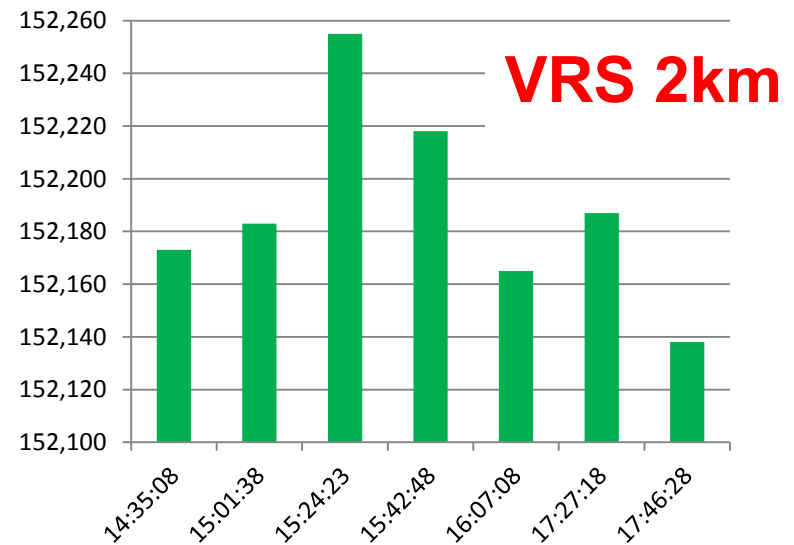
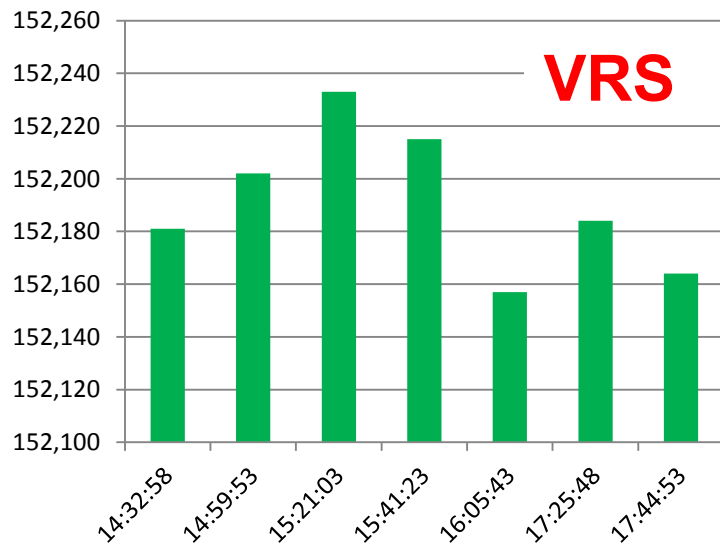

*30 másodperces inicializálás után
fix pozíció egyetlen vevővel*

de: nem oldható meg minden GPS-szel

A magasságok időbeli változása 4 hálózati RTK konfigurációnál

GNSS alkalmazások

Az 1990-es évek elején

- Csak katonai, geodéziai-térképészeti

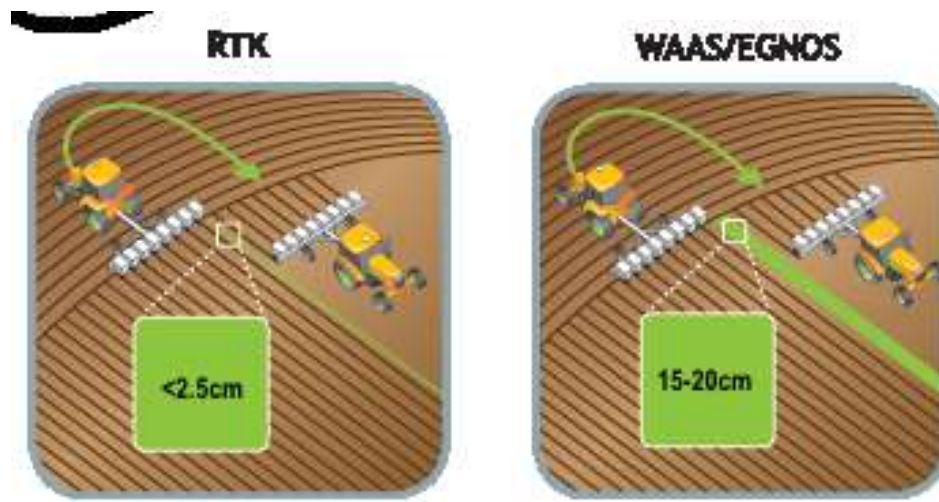
Jelenleg

- Burjánzó professzionális és mindennapi alkalmazások

Precíziós gazdálkodás (helyspecifikus, intelligens mezőgazdaság)

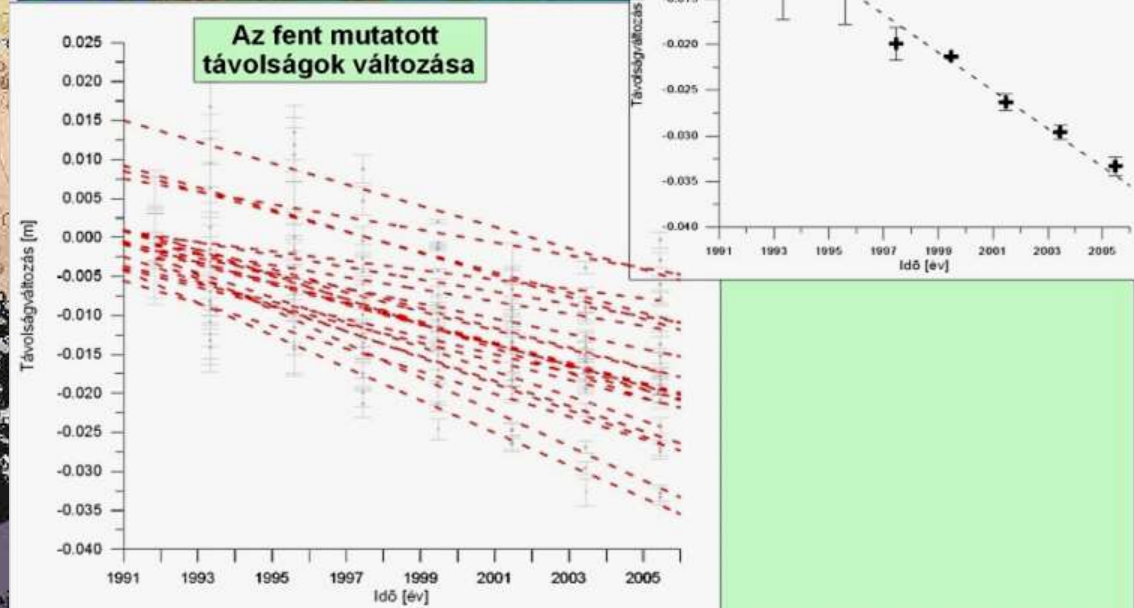
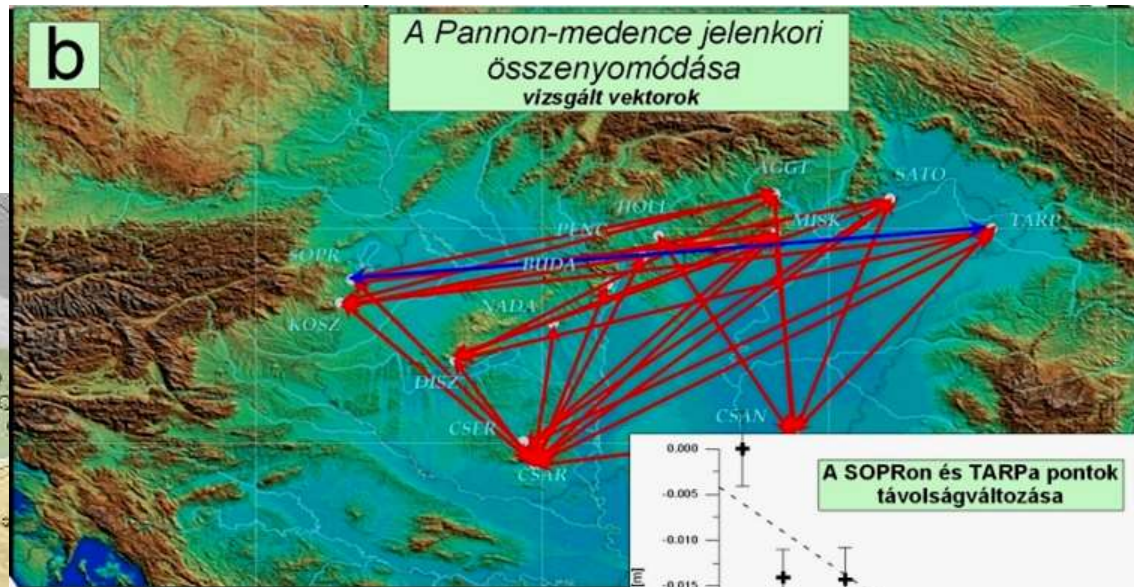
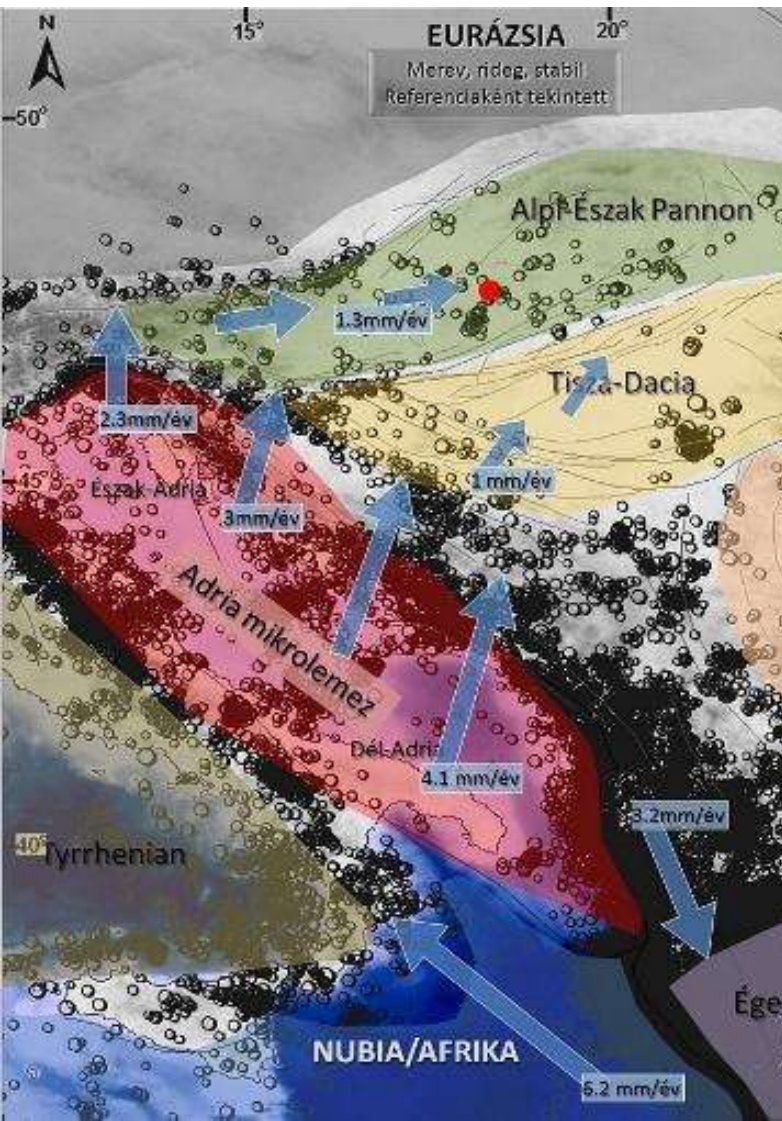

Vetés, növényvédelem, tápanyagszórás szabályozása

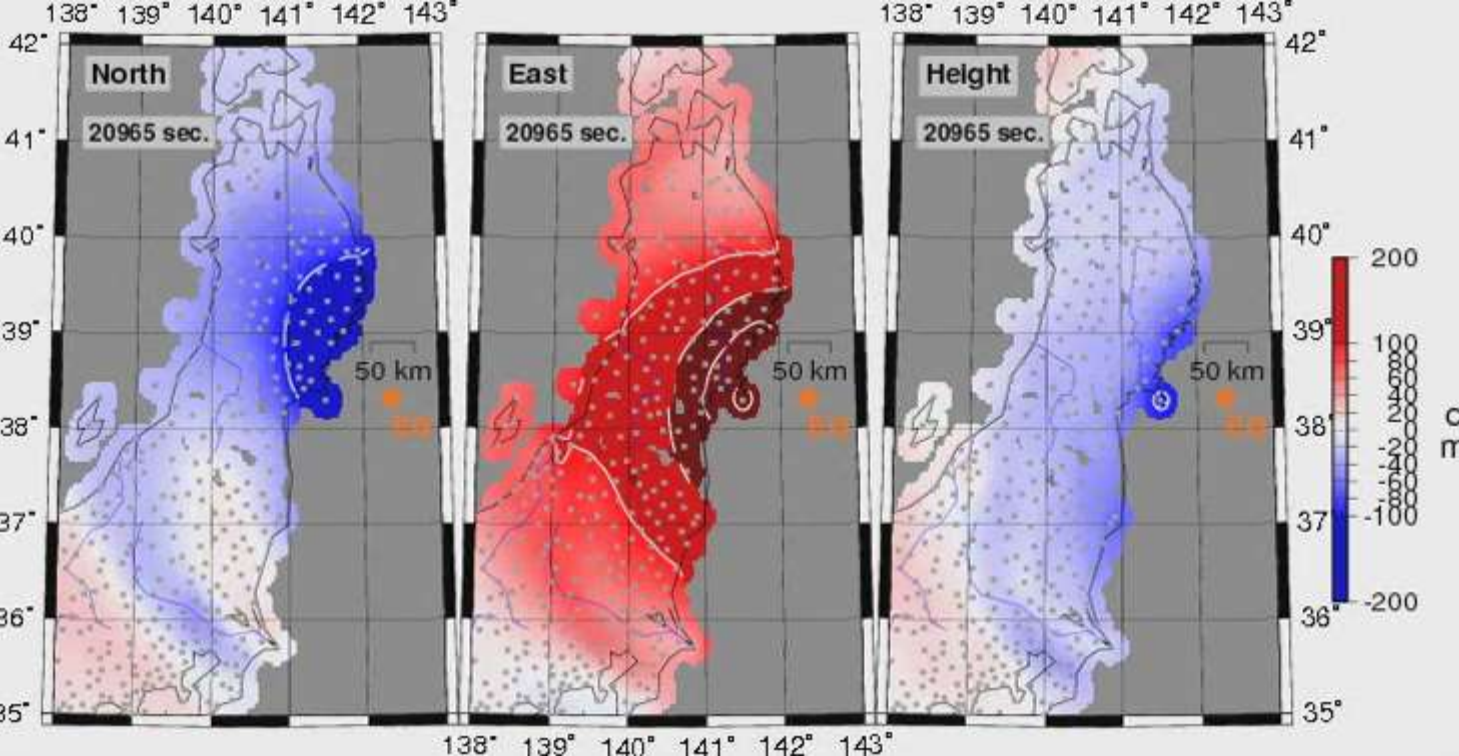

Kárpát-medencei GPS-mozgásvizsgálat

Magyar Geodinamikai GPS
Alapponthálózat
1991-2009 közötti méréseiből

Készítette: Dr. Grenczy Gyula

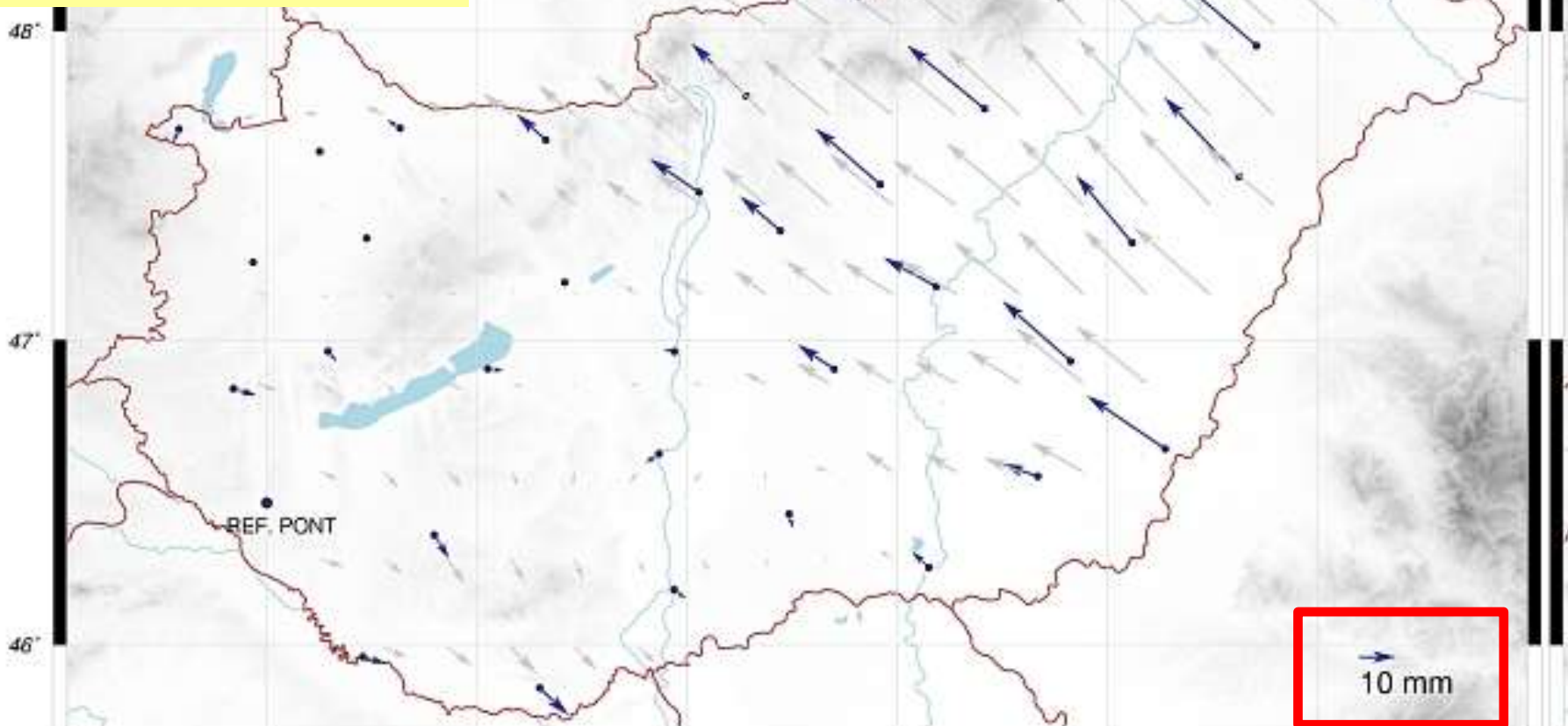
2011. március 11.:
földrengés Japánban

5:46:23 UTC

A nagy japán földrengés hatása Magyarországon

6:21:35

www.urvilag.hu

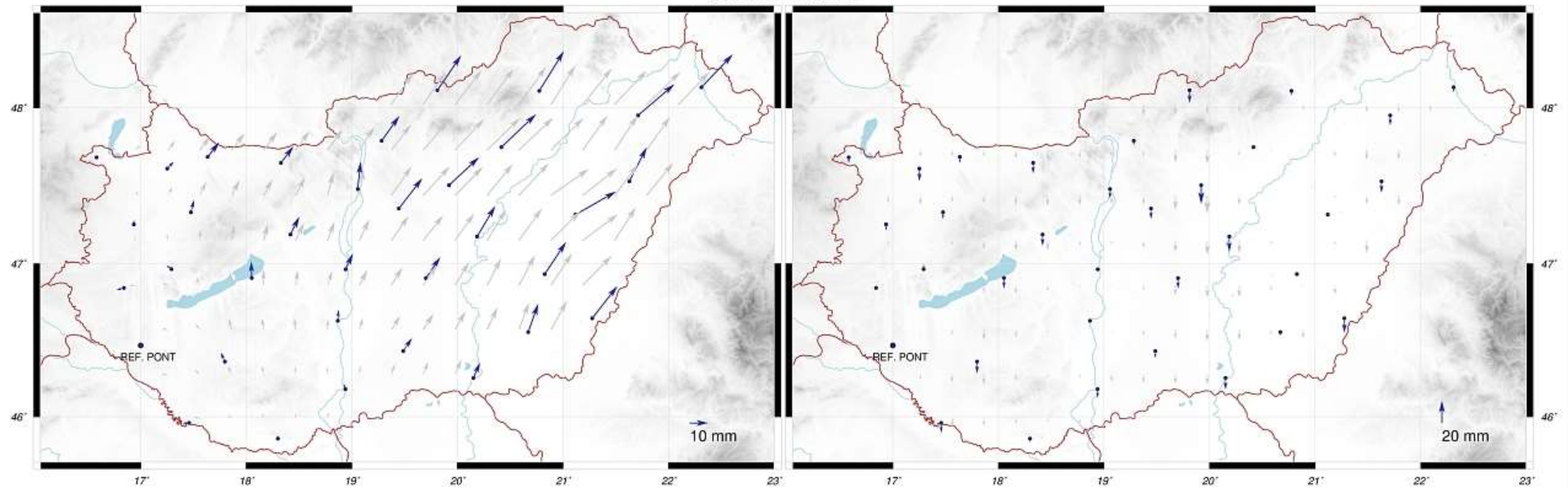

Készítette: Dr. Grenczy Gyula, Jámbor Tamás, Ferenc Marcell

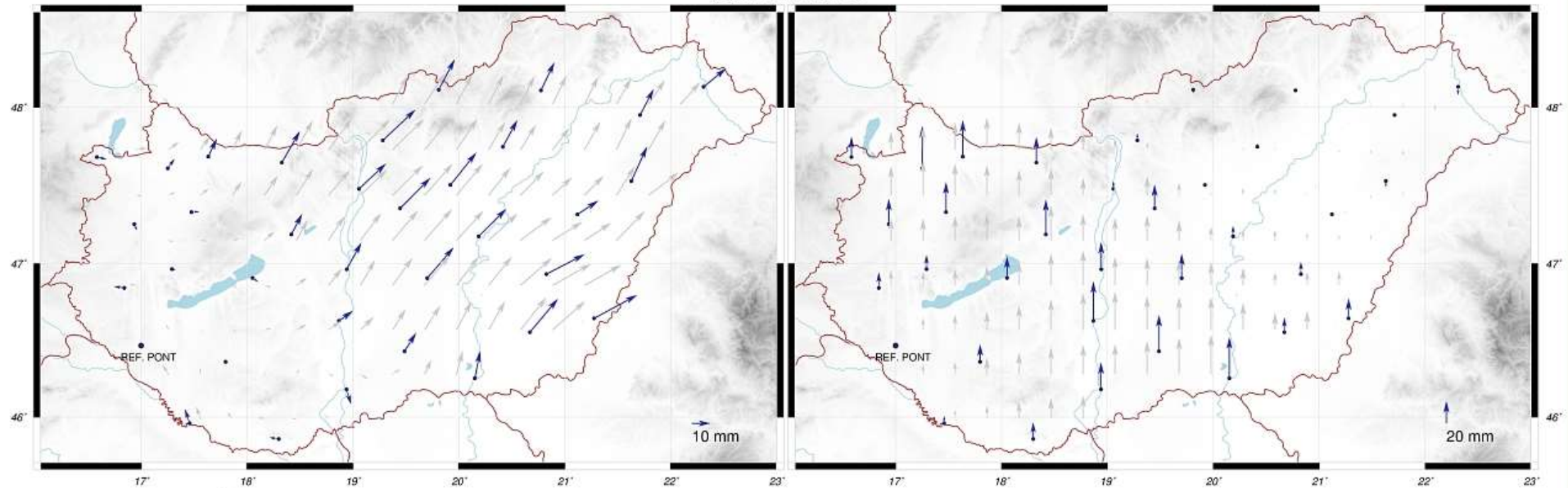

Eredmények a magyar aktív hálózat 1 másodperces méréseinek újszerű kiértékeléséből a 2011. márciusi japán földrengés után

6:11:25 UTC

6:27:10 UTC

FÖMI – Földmérési és Távérzékelési Intézet
KGO – Kozmikus Geodéziai Observatórium

www.urvilag.hu

A Balaton
meder-
felmérése

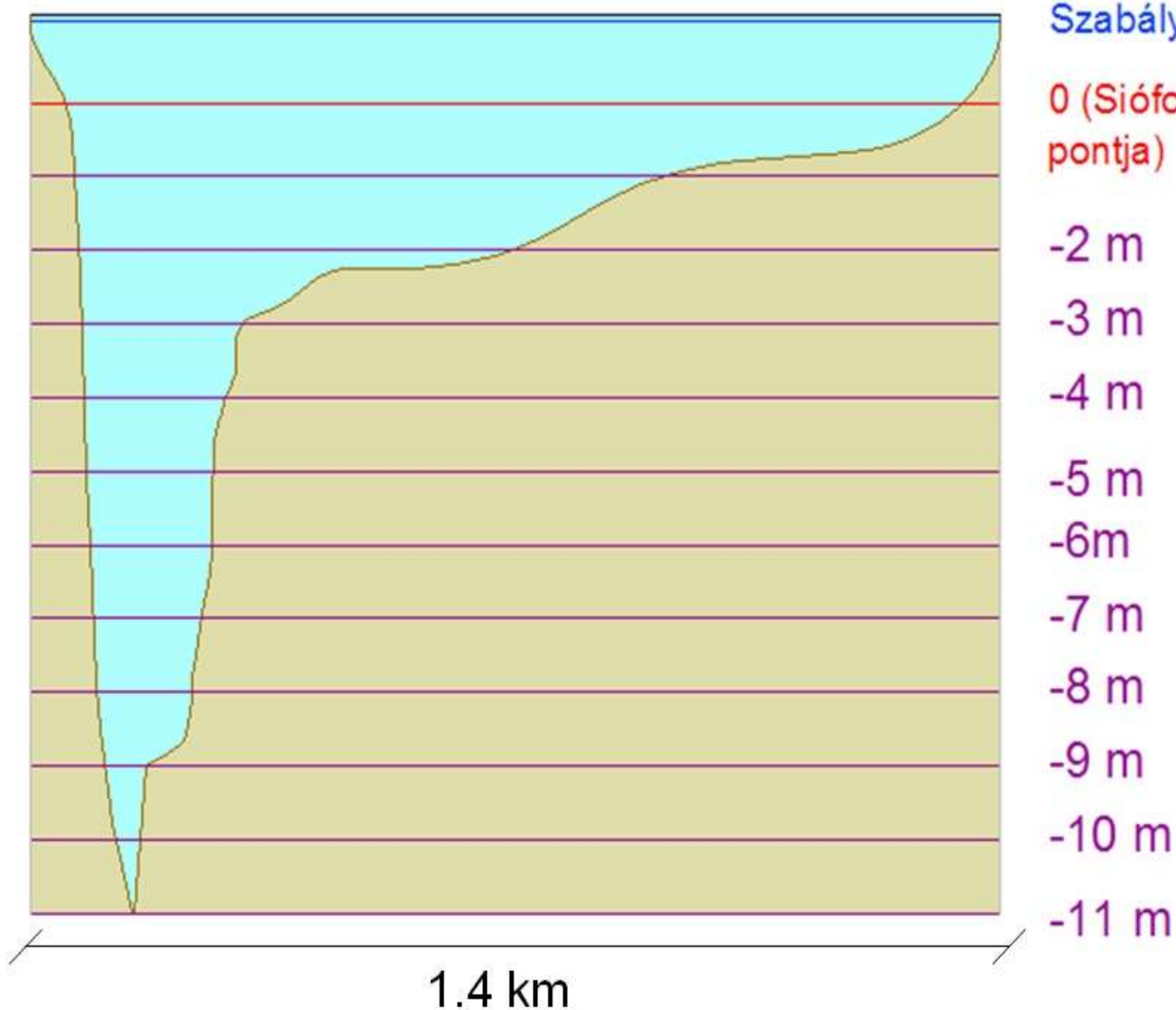

A Balaton metszete Tihany és Szántód között

Tihany

Szántód

Vízszint: 0+120 cm (2010. augusztus)

Szabályozási szint (0+110 cm)

0 (Siófoki vízmérce nulla pontja)

-2 m

-3 m

-4 m

-5 m

-6 m

-7 m

-8 m

-9 m

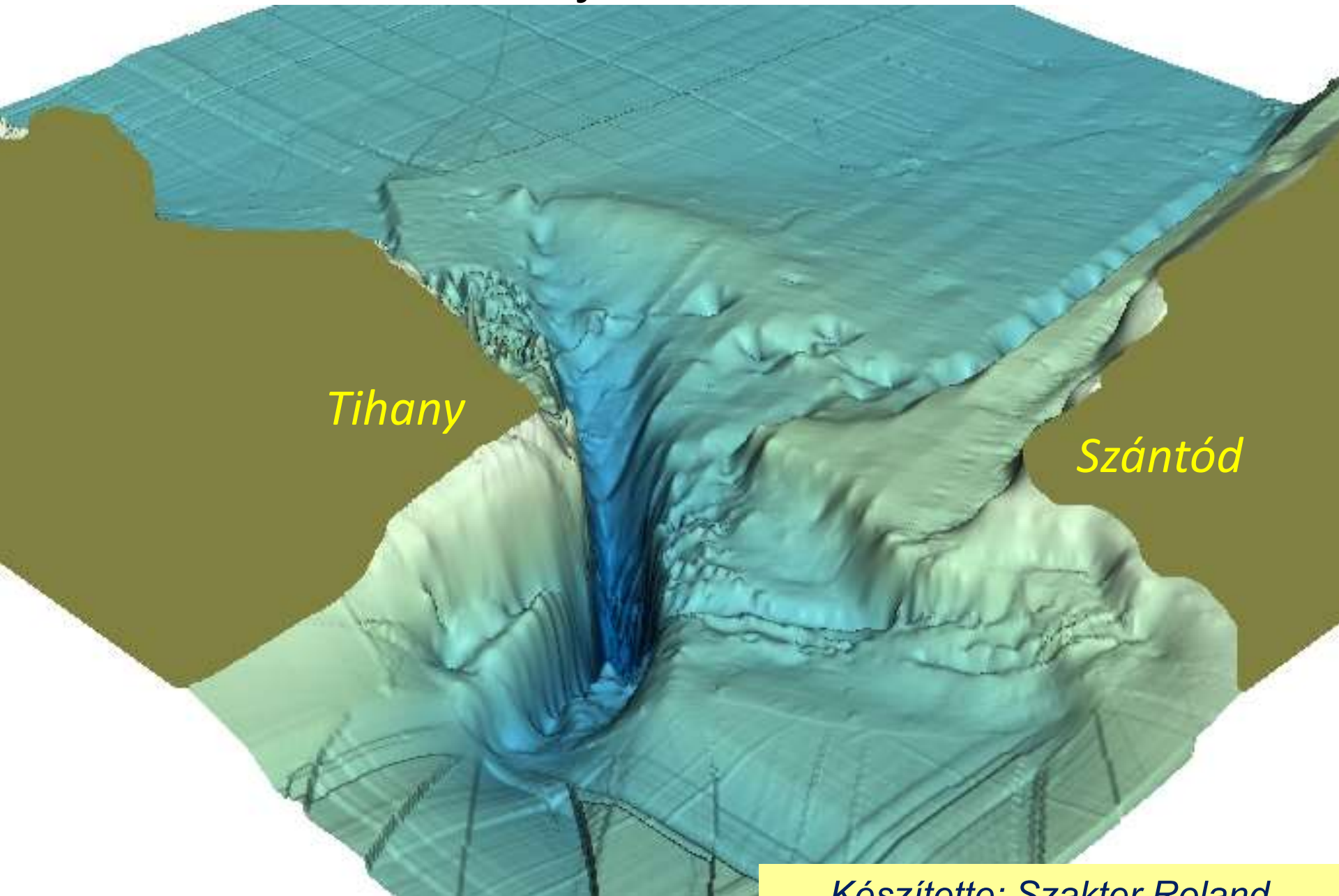
-10 m

-11 m

1.4 km

Készítette: Szakter Roland

A Tihanyi-kút 3D-ben

Tihany

Szántód

Készítette: Szakter Roland

Székesfehérvár Hosszú temető térképe

Készítette: **Kneifel György**
Gyakorokok: Ivanics Tamás
Varga András

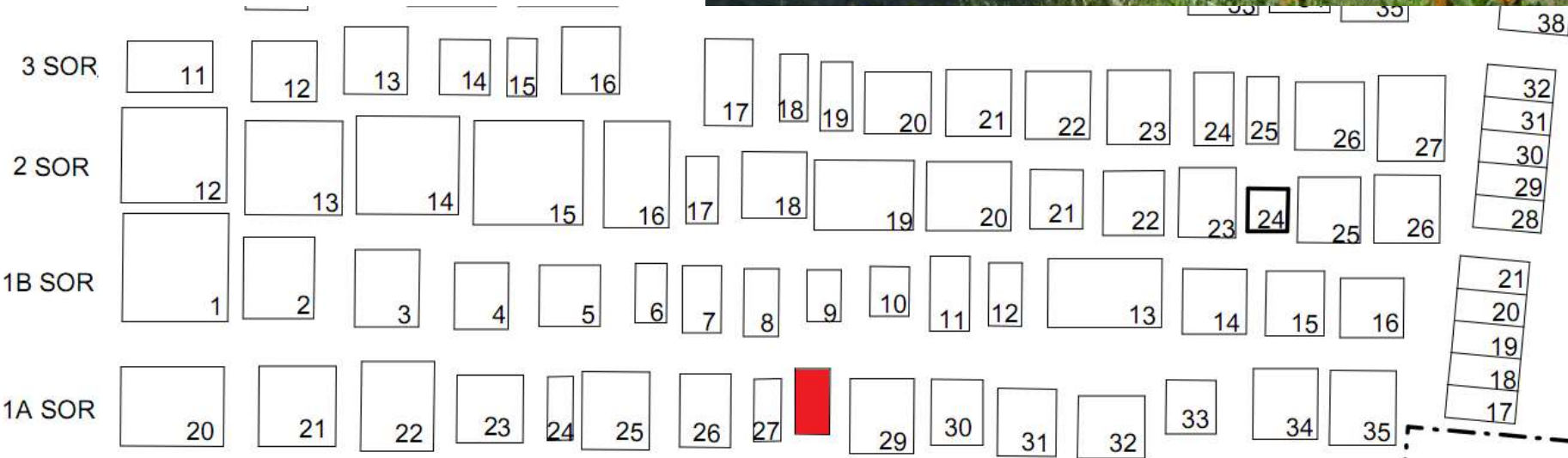
Temető- kataszter

Készítette: Kneifel György

Sírjaink hol domborulnak?

Ezen a sírhelyen 3 elhunyt nyugszik.	<input type="text" value="Szekeres László"/>	Megváltási száma:	<input type="text" value="1165"/>
Elhunyt neve:	<input type="text" value="Szekeres László"/>	Megváltás időpontja:	<input type="text"/>
Születési ideje:	<input type="text" value="1924.08.02"/>	Megváltás lejárata:	<input type="text" value="2024.11.09"/>
Halálozás napja:	<input type="text" value="2011.03.17"/>	Fénykép:	<input type="text" value="01-01A-004A.jpg"/>
Temetés időpontja:	<input type="text" value="2011.04.04"/>	GPS szélesség	<input type="text" value="18.3932619566"/>
Temetés módja:	<input type="text" value="Urnás temetés"/>	GPS hosszúság	<input type="text" value="47.2023684620"/>

Járműnavigáció

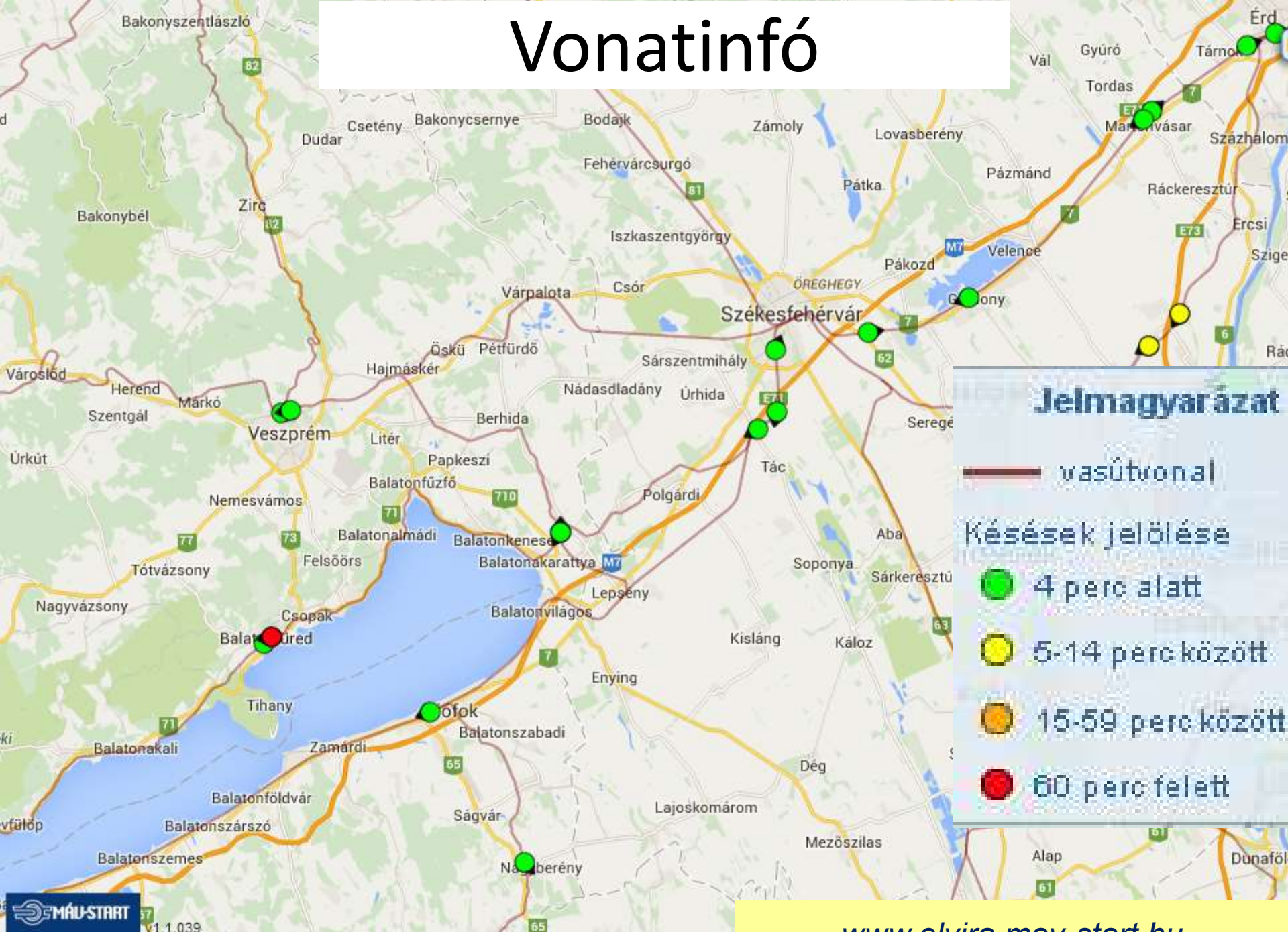
TMC: Traffic Message Chanel

RDS-en továbbított, előre definiált pontok közötti közlekedési akadályt jelző üzenet

Navigáció
forgalmi
akadály
esetén

Vonatinfó

Egy adott vonat lekérdezése (2016. március 16. 17.10-kor)

MÁVDIREKT 06 (40) 49 49 49

English | Deutsch

925 SZENT MÁRTON IC (Szombathely - Budapest-Keleti)

közlekedik:
naponta

Km	Állomás	Menetrend szerint		Tényleges		Várható		vágány	Megjegyzés
		érk.	ind.	érk.	ind.	érk.	ind.		
0	Szombathely		15:10		15:11				■
44	Répcelak	15:37	15:38	15:39	15:40				
72	Csorna	15:57	15:59	15:59	16:00				■
103	Győr	16:19	16:21	16:17	16:22				■
140	Komárom	16:38	16:39	16:38	16:42			4	■
160	Tata	16:51	16:52	16:52	16:54				
170	Tatabánya	16:59	17:00	17:00	17:01			4	■
230	Kelenföld	17:32	17:33			17:35	17:36		◐
243	Budapest-Keleti	17:49				17:52		7	

A megadott vágányadatok tájékoztató jellegűek

Pécsi buszok követése

szög kezdőlap menetrend ellenkező irány

Viszonylatok

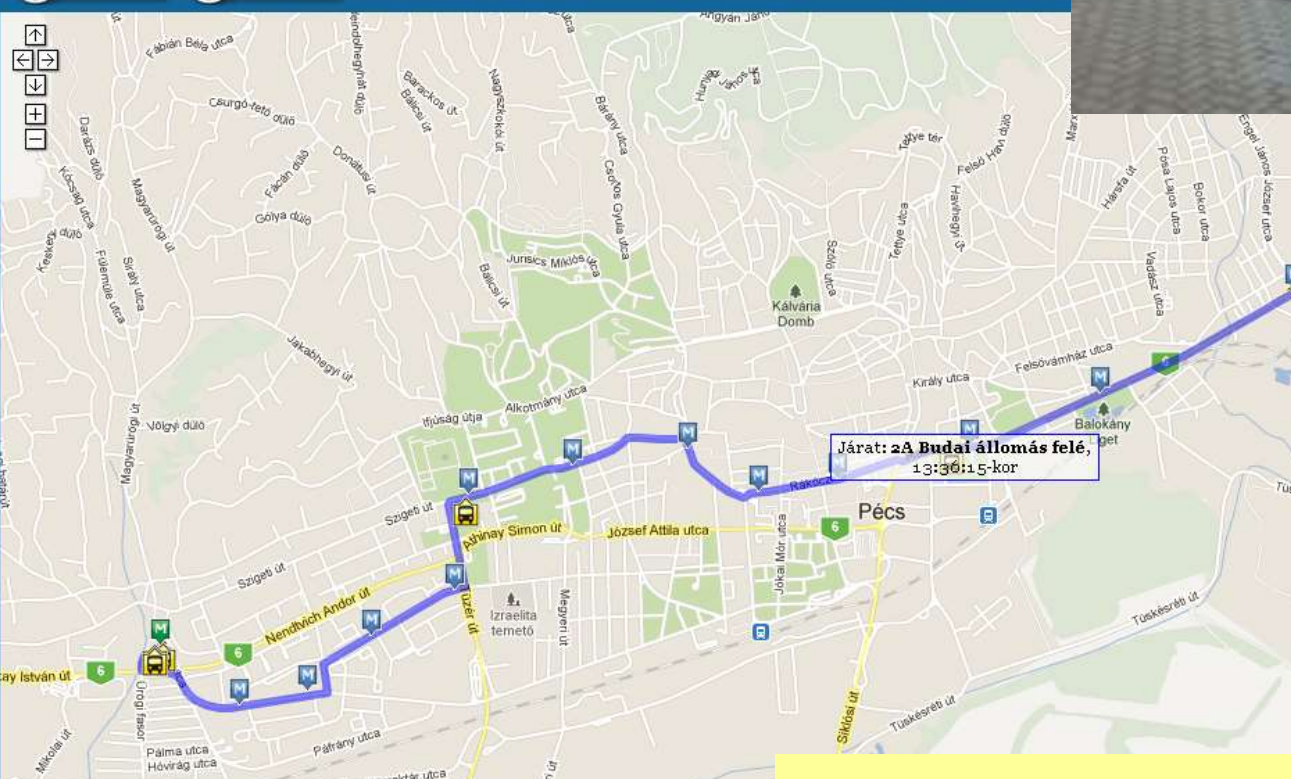
Megálló választás Járat választás

2A Uránváros - Budai állomás

2A Uránváros - Budai állomás

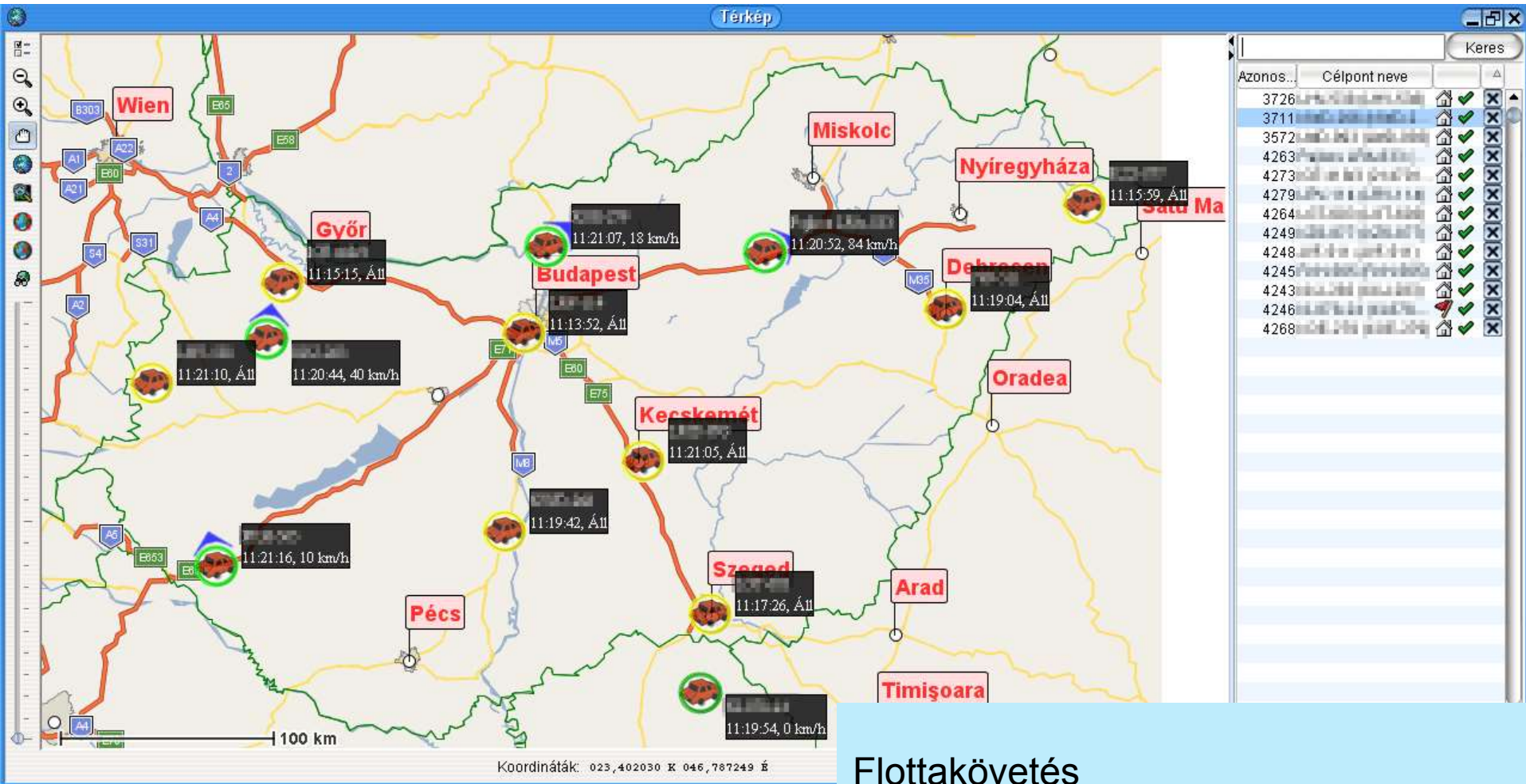
2A Uránváros - Budai állomás

- Uránváros
- Olympia Üzletház
- Mecsek Áruház
- Sportiskola
- Tűzér u.
- Egyetemváros
- Petőfi u.
- Kórház tér
- Zsolnay-szobor
- Árkád
- 48-as tér
- Zsolnay Negyed
- Mohácsi út
- Gyárvárosi isk.
- Budai állomás

13:40:27

Cégautók flottakövetése

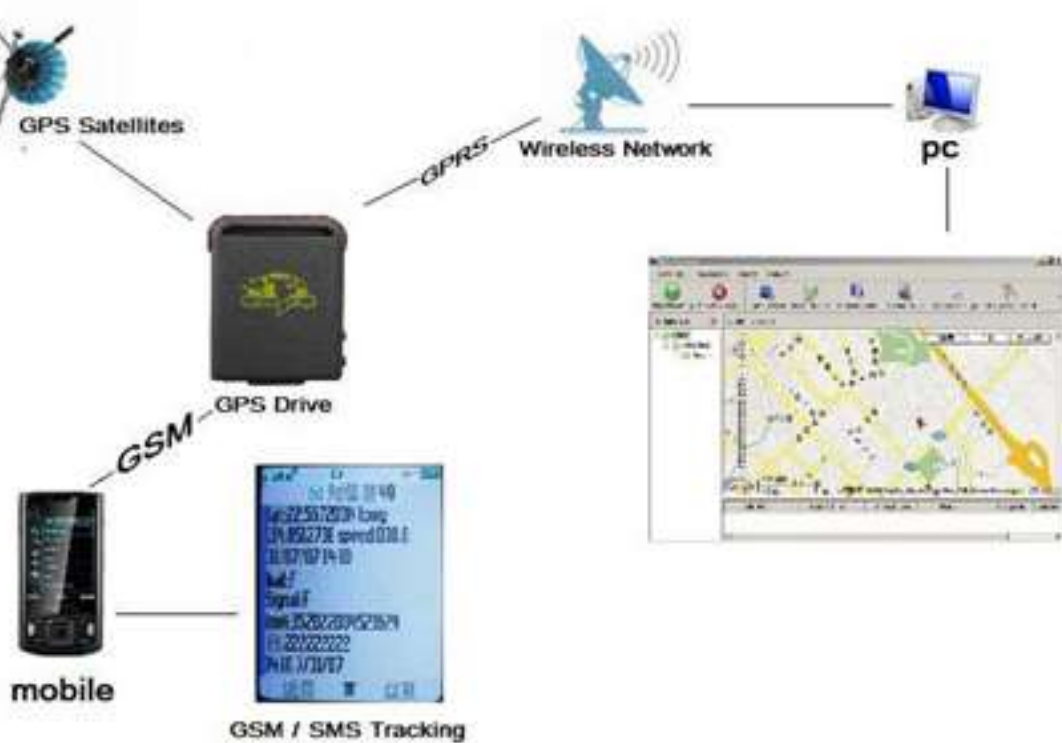
Flottakövetés

Mi a pillanatnyi helyzet?

Mekkora a járművek sebessége?

Mi az optimális útvonal?

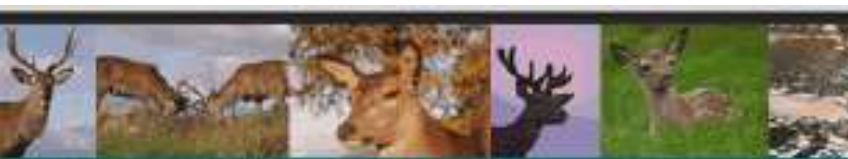
Gyermekek, idősek követése

GPS+GSM: egyéni nyomkövetés
beállított időközönként sms-ben küldi a pozíciót, amit képernyőn, valós időben megjeleníthetünk

Riaszt, ha a célszemély túllép egy sebességhatárt vagy megadott területre ér; lehallgatható a környezet

Vadállatok követése

gímszarvas napi mozgása 1-10 km

Nyme EMK

Fehér gólya követése...

A fiatal gólyát Pöstyénpusztán meggyűrűzték, GPS-vevővel és jeladóval szerelték fel... Egyiptomban elfogták és kémkedéssel vádolták... 3 nap után elengedték... Asszuánnál levadászták és megették... a jeladót visszaadták...

Geocaching: geoládázás

sport, játék, hobbi,...

geocaching.hu®

A Magyar Geocaching Közhasznú Egyesület hivatalos lapja

FAQ

+ geoládák ~ | + megtalálások -

térképek

fórumok

Nyomtatás

152. Parlament (GCPARL)

Parlament

Par-la-ment

Szélesség N 47° 30,463'
Hosszúság E 19° 2,883'
Magasság: 115 m
Megye/ország: Budapest

[Koordináta a turistautak.hu térképén](#)

[Koordináta az openstreetmap.hu térképén](#)

[Koordináták letöltése GPS-be](#)

[Közeli ládák](#)

[Közeli pontok](#)

Elhelyezés időpontja: 2011.09.13 17:00

Megjelenés időpontja: 2002.03.27 17:45

Utolsó lényeges változás: 2013.12.13 09:02

Utolsó változás: 2016.01.17 12:14

Geoláda típusa: Hagyományos geoláda

Elrejtők: akosgy, Tyborg, dudikoph

Felhasználó: akosgy

Nehézség / Terep: 1.5 / 1.0

Úthossz a kiindulóponttól: 30 m

Megtalálások száma: 2011 + 15 sikertelen + 53 egyéb

Megtalálások gyakorisága: 2.8 megtalálás hetente

[Megtalálás bejelentése](#)

Geoláda megtalálói:

breimanne 2016.03.15 15:15 - *Megtaláltam*

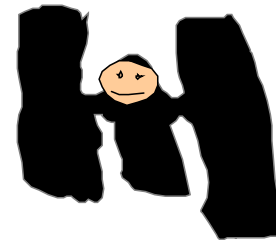
Köszönöm a rejtést, ügyes!2. megtalálásom március 15-én!

GYZEGZUG 2016.03.14 17:00 - *Megtaláltam*

Nagyszerű hely, valami hiányzik nekem. Kösz szépen a lehetőséget.

- + történelmi nevezetesség, várrom, épület?
- szép kilátás, érdemes panorámát fényképezni?
- + különleges látványosság, helyszín?
- speciális koordináta érték vagy magasság?
- + vízpart, tó/folyó, forrás van-e a környéken?
- + település belterületén van a

Köszönöm
a figyelmet!

busics.gyorgy@amk.uni-obuda.hu